

جله ششم
روز يكشنبه ۵ آبان ماه ۱۳۴۴

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز يكشنبه ۵ آبان ماه ۱۳۴۴

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
 - ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر سیام - وزیر
 - ۳- استمدی - صدقیانی و سعید وزیری
 - ۴- بقیه مذاکره در برنامه دولت آقای علم نخست
 - ۵- اخذ رأی و ابراز اعتماد به دولت آقای علم
 - ۶- قرائت گزارش انتخاب هیئت رئیسه نخست وزیر
 - ۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
 - ۸- کمیسیونهای همکاری مجلسین و تحقیق
- مجلس ساعت ده صبح برباست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

- ۱- تصویب صورت مجلس
- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت می شود
- مستوفی نائینی - در نطق بنده جناب آقای رئیس
- اشتباهاتی هست که اجازه بفرمائید به تندنویسی رجوع کنم.
- رئیس - بسیار خوب آقای صدری کیوان .
- صدری کیوان - در صفحه ۳ سطر ۱۶ بنده را کیوان
- صدری نوشته اند و در صفحه ۴ سطر ۲ صدری تنها ، بنده خواستم
- این توضیح را عرض کنم که اسم کوچک بنده صدری و فامیل
- کیوان است و صورت جلسه را اصلاح کنند .
- رئیس - اصلاح میشود . صورت جلسه تصویب می شود
- آقای دکتر سیام .

- ۱- تصویب صورت مجلس
- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت می شود
- مستوفی نائینی - در نطق بنده جناب آقای رئیس
- اشتباهاتی هست که اجازه بفرمائید به تندنویسی رجوع کنم.
- رئیس - بسیار خوب آقای صدری کیوان .
- صدری کیوان - در صفحه ۳ سطر ۱۶ بنده را کیوان
- صدری نوشته اند و در صفحه ۴ سطر ۲ صدری تنها ، بنده خواستم
- این توضیح را عرض کنم که اسم کوچک بنده صدری و فامیل
- کیوان است و صورت جلسه را اصلاح کنند .
- رئیس - اصلاح میشود . صورت جلسه تصویب می شود
- آقای دکتر سیام .
- ۲- نطق قبل از دستور چهارتنه آقایان نمایندگان
- دکتر سیام - قبل از اینکه وارد موضوعی که میخواستم
- بعرض نمایندگان محترم برسانم بشوم چون من هم مانند
- اکثر نمایندگان محترم برای اولین مرتبه بافتخار نمایندگی
- مجلس شورای ملی رسیده ام و برای اولین بار هم هست که پشت
- میز خطابه قرار گرفته ام و چون یقین دازم همه ما به عشق بخدمت
- بشاه و مملکت این مسئولیت بخطر را قبول کرده ایم از خدانده

عین مذاکرات مشروح ششمین جلسه از دوره بیست و یکم قانونگذاری اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

مسئلت می‌کنم که توفیق خدمت بهمه ما عطا کند (انشاءالله) و از زبان حال خودم و خواسته خودم و کمان می‌کنم خواسته همه نمایندگان محترم باشد اگر بگویم: خدا یا چنان کن سرانجام کار، تو خوشنود باشی و ما رستگار (احسنست) غرض از تصدیق امروز این بود که می‌خواستیم بعضی نمایندگان محترم برسانم که معلمین مملکت مردمانی شرافتمند و زحمتکش هستند (صحیح است) معلمین مملکت خدمتگزارانی صدیق و علاقمند به مملکت هستند و دلیل علاقمندی آنان گوشه‌ای است که در راه اجرای وظایف خطیر خودشان انجام می‌دهند؛ در جلسه گذشته راجع به دو برابر شدن حقوق معلمین صحبتی شد، درست است که حقوق معلمین اضافه شده ولی به ترتیبی که بآن اشاره شد دو برابر نشده، اصولاً من فکر می‌کنم در مواردی که حقوق معلم را حقوق طبقه کارمند را در مجلس مطرح می‌کنیم به پساوند اضافه حقوق که هزینه سرسام آور زندگی است تا، این که خدای نکرده سوء تفاهمی ایجاد نشود من تصور نمی‌کنم در مجلس کسی باشد که در ظرف چند سال اخیر با ترفی شگفت‌انگیز هزینه زندگی دو برابر نشده باشد و آشنا با

آن نباشد ولی بحث ما زندگی و هزینه زندگی نیست فقط می‌خواستیم بعضی نمایندگان محترم برسانم که فلسفه اضافه حقوق دادن معلمین چه بوده! چرا حقوق معلمین اضافه شده و چرا بآن سروصدا و بان وضعی که ملاحظه فرمودید اضافه دادند و چقدره اضافه دادند ممکن است اکثریت آقایان و خانهای محترم به حقوق معلمین قبل از اضافه و بعد از اضافه آشنائی داشته باشند ولی عیب ندازد که برای اطلاع کسانی

که اطلاع ندارند بعضی برسانم که کمک آموزگاران ما حداکثر حقوقی را که می‌گرفتند ۷۰۰ تومان، آموزگاران ۹۰۰ تومان و دبیران در حدود ۱۳۰۰ تومان بود، بعد از آنکه اضافه‌ای دادند، کمک آموزگاران رتبه ۱۰ حداکثر حقوق به ۹۰۰ تومان و آموزگاران به ۴۸۰ تومان و دبیران به ۲۲۰۰ تومان رسید توجه بفرمائید نه تنها حقوق معلمین دو برابر نشده تنها به کمک آموزگاران ۲۰۰ تومان و به آموزگاران ۵۰۰ تومان و دبیران ۹۰۰ تومان اضافه شده ولی مسئله اضافه

حقوق دادن به آموزگاران و کمک آموزگاران قابل تأمل است در این مورد ما حد اکثر حقوقی را که يك معلم ممکن است بگیرد و مورد توجه قرار دادیم توجه بفرمائید که سالهاست که اضافه حقوق بفرهنگیان داده نشده، امروز مورد بحث ما دادن اضافه یا ندادن آن نیست، محض اطلاع نمایندگان محترم بعرضتان میرسانم که مدت شش سال است که دولت

بملت نداشتن بودجه و وضع بد مالی اضافه‌ای بفرهنگیان نداده است (بکنفر از نمایندگان - بدبکران هم نداده) صحیح است یعنی آموزگاری که شش سال قبل ۵۰۰ تومان استخدام شده هنوز ۵۰۰ تومان می‌گیرد و چیزی بحقوقش اضافه نشده (مهندس والا - دنباله بحث لازم نیست) اجازه بفرمائید فقط می‌خواستیم باطلاع نمایندگان محترم برسانم فرهنگیان که امروز در گوشه و کنار مملکت، در دورترین نقاط این مملکت به تعلیم و تربیت فرزندان شما، نسل جوان خواهران و برادران شما مشغول هستند چشم امیدشان به مجلس شورای ملی است، مجلس شورای ملی همیشه ملجاء و پناه فرهنگیان بوده و نمایندگان محترم همیشه بفرهنگیان محبت داشته‌اند، فقط خواستم بعرضتان برسانم که فرهنگیان معلمین شرافتمند بسیار خوب کار می‌کنند، بسیار خوب زحمت می‌کنند و بسیار خوب احساس مسئولیت می‌کنند شایسته نیست که این طبقه زحمتکش که چشمشان امروز باین مجلس است موجبانی فراهم بشود که وسایل دلسردی آنان فراهم گردد، دیگر عرضی ندارم

رئیس - کسی به معلم اعتراضی نکرده بود (صحیح است) آقای معتمدی.

معتمدی - در جلسه گذشته مجلس شورای ملی اشاره‌ای به گاز نفت سراجه قم شده که برای تهران استفاده میشود البته این موجب کمال خوشوقتی است که از این نیروی عظیم بنبف مردم استفاده میشود ولی نکته‌ای که مهتر از این موضوع است این است که به می‌خواهم باطلاع مسئولان امور برسانم که اگر گاز نفت قم به تهران بیاید و به اصفهان نرود لطمه شدیدی به صنایع کوچک و کارخانجات بزرگ و بالمال بکارگران و مردم اصفهان و اقتصادیات اصفهان وارد خواهد شد، بنده خواهش می‌کنم مسئولان مربوطه لوله کشی گاز نفت قم را که به تهران اقدام می‌کنند بموازات تهران برای اصفهان هم اقدام به لوله کشی بکنند که لطمه‌ای به شهر باصدا هزار نفری صنعتی اصفهان وارد نشود (انشاءالله)

رئیس - آقای مهندس صدقیانی.

مهندس صدقیانی - بطوری که بانوان آقایان اطلاع دارند چهارشنبه گذشته در کرمانشاه سیلی جاری شد وعده‌ای از هموطنان ما را بکام خود کشید البته این احتمال همیشه هست ولی بنده امروز می‌خواهم در این جا عللی که باعث این اتفاقات میشود اسم ببرم، متأسفانه در کرمانشاه مثل سایر جاها مرتباً اطراف سیل را گرفته سنگ چین کرده و

ساختمانهائی درست کرده‌اند بنده امروز می‌خواهم از دولت استدعا کنم که درین مورد توجه بیشتری داشته باشد مخصوصاً بشهر دار بهادستور صادر کند تا از پیشرفت در سیل جلوگیری کنند، برای اینکه تنها امروز نیست، اکنون فصل بارندگی است و احتمال این خطرها همیشه هست (حبیبی - ازدولت بخواهید استدعا نکنید) چون بپدرمیت این چهار پنجسالی که بنده در کرمانشاه بودم همیشه ناظر بودم که هر ساله این سیل تنگ‌تر میشود و ساختمانهائی کرده‌اند و همچنین بهائیهائی که در این قسمت ساخته‌اند خیلی تنگ است که قادر نیست وقتی که سیلی جاری میشود از آنجا بگذرد و بخارج شهر هدایت شود و همچنین مدتها است که لارویی نشده و نباید لارویی شود.

اگر این اقدامات انجام نشود در آینده هم نظیر همین اتفاقات پیش خواهد آمد بنده وظیفه خود میدانم که از شیر و خورشید سرخ تشکر بکنم برای اینکه در اولین فرصت کمکهای لازم را کرده‌اند ولی چون خسارت خیلی زیاد نبود احتیاج به کمک از مرکز نبود در خود استان کلیه اقدامات لازم بعمل آمد، دبروزهم ما با بی سیم تماس گرفتیم، وضعیتمان بهتر است و برای اطمینان بیشتر امروز یکی از همکاران ما آقای حسین غلام نیاکان با هواپیما به محل رفته‌اند که اگر احتیاج به کمک بیشتر باشد ارسال شود که بعداً بعرض نمایندگان محترم خواهد رسید. (احسنست)

رئیس - آقای سعید وزیری.

سعید وزیری - بنده فکر کرده بودم برای اولین بار که پشت تریبون می‌ایم صحبت کنم يك صحبت مفصلتر و مزاحم‌تری باشد (مهندس والا - هیچوقت مزاحم نخواهید بود) حالا خوشحالم که فرصت آن مزاحمت نشد (الحمدلله) اجازه خواستم از مقام محترم ریاست که دو دقیقه مطلبی را عرض بکنم در تأیید و در عین حال به تفسیر فرمایشات جناب آقای دکتر سام و باین معنی که مطلقاً مطلبی را که می‌خواهم عرض کنم مربوط به آن اصل موضوع نیست پریروز در این جا جناب آقای منصور صحبت می‌کردند مطلبی را اشاره کردند و فرمودند وقتی که وظیفه آقایان نمایندگان این است که در اجرای برنامه‌های اصلاحی یا پیشرفت مملکت هم همکاری بکنیم و هم مردم را قانع بکنیم که این برنامه‌ها متناسب با امکانات و مقدرات پیش میرود و باید پیش برود، بنده در آن موقع که ایشان می‌فرمودند با دداشتی نوشتم بعد چون می‌خواستیم مزاحم نشوم پاره کردم نوشته بودم من بشما تبریک می‌گویم که خاصیت این مجلس

راقتبلور و ظاهر گردید با این واقع بینی، من وقتی که این حرف را از ایشان شنیدم باد آن کتاب معروفی افتادم که در ایران ترجمه شده و از يك شخصیت بزرگ جهانی است بعنوان سیمای شجاعان گواننگه ترجمه اش ترجمه عین کلمه‌ای که آقای کندی خودشان بکار برده‌اند نیست ولی باز بجای خود - ترجمه تطبیقی است از آنچه که ایشان خودشان نوشته‌اند ترجمه صحیحش این میشود سیماهائی، قیافه‌هائی در عالم شجاعت، ایشان بهترین نوع شجاعت را برای سنانوپرها و نمایندگان اینطور معرفی کرده‌اند، نمایندگان را شجاعترین سنانوپرها و نمایندگان دانسته که دنباله روی از تمایلات یا احساسات بموقع موکلینشان نکنند بلکه آنچه مقدر آنان و مملکتشان بوده است آن را با تمام شجاعت و صراحت و صداقت

گفته‌اند و باین ترتیب امکان ترقی و پیشرفت واقع بینانه‌تر و اصیل‌تری برای موکلینشان و ملتشان فراهم کرده‌اند و حقاً هم شجاعت در این است، شجاعت اخلاقی نمایندگان و سنانوپرها و رهبرها در همین است که واقعیت و حقیقت را آن طوری که مصالح مردم و موکلینشان ایجاب میکند در میان بگذارند آنطوری که مقدرات هست با آنها بگویند، آنطوری که مقدرات بین المللی هست بگویند نه آنطوری که آنها ام از اینکه احساسات شخصیشان باشد یا چیزهائی که باصطلاح بهشان احیاناً تلقین نشده باشد آن را بگویند برای خوش آیند مردم بلکه خوش آیند واقعی مردم آنچیزی است که واقعاً خوشی مردم در آن باشد معتمدشان باشد من هم همین

را خواستم عرض کنم، چقدر خوب است، چقدر دلنشین است دفاع کردن از حقوق طبقات و دسته‌هائی که واقعاً حق بگردن جامعه دارند زحمت می‌کنند استادان، آموزگاران، دبیران، کارگران، مادران که در خانواده‌ها و خانه‌ها زحمت می‌کنند و سایر قشرها خیلی خوب است حمایت کردن ولی بهترین نوع حمایت این است که واقع بینانه وسائل رفاه و آسایش آنها را آنطوری که مقدرات امکان میدهد برای آنها فراهم کرد، بند، ضمن اظهار تشکر بامختصر سابقه فرهنگی که داشتیم و با اظهار خوشوقتی و رضایت از آنچه که فرمودید که خیلی خوب مسئله حقوق آقایان معلمین محترم را مطرح فرمودید بنده فکر کردم اینرا در کمیسیون فرهنگ هم تشریف دارید در آنجا بهتر میشود مطرح کرد و باید هم مطرح کرد و شاید غیر لازم باشد که يك مسائلی را مطرح کردن و در باره اش زیاد صحبت کردن که نمیتوان از آن عملاً استفاده بیشتری نمود. (صحیح است)

۲- فرائد گزارش انتخاب هیئت رئیسه کمیسیونهای همکاری، مجلسین و تحقیق
 رئیس - صورت اسامی هیئت رئیسه دو کمیسیون دیگر که بعد انتخاب شده است فرائد میشود.

(بشرح زیر فرائد شد)
 مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
 پیرو گزارش شماره ۱۰۶ دائر به انتخاب هیئت رئیسه کمیسیونها در تاریخ یکشنبه ۵ آبانماه ۱۳۴۲ کمیسیونهای همکاری مجلسین و تحقیق سؤالات هیئت رئیسه خود را بشرح زیر انتخاب نمودند:

کمیسیون همکاری
 آقای باقر بوشهری
 آقایان: مهندس پروشانی - ابوالقاسم پاینده - نواب رئیس
 آقای فضل الله پروین
 آقایان: ادیب سمیعی - مهندس عطائی
کمیسیون تحقیق سؤالات

آقای فخر طباطبائی
 آقایان دکتر اسفندیاری - مهرزاد
 آقای امان الله ربکی
 آقایان رضا مجد - مهندس کسرائی
 ۳- بقیه مذاکره در برنامه دولت آقای هلم نخست وزیر
 رئیس - برنامه دولت مطرح است آقای حاذقی بعنوان مخالف در کلیات صحبت میکنند، بفرمائید.

حاذقی - بنام خدا وبا استعانت و طلب یاری از او که دلهای ما را و زبان ما را باندیشه حق و سخن حق سوق بدهد عرایضم را شروع میکنم همانطور که جناب آقای رئیس اشاره فرمودند به نام مخالف در کلیات برنامه دولت ناغوبوسی کردم معرک من در بیان این عرایضی که میکنم شاید کافی باشد عرض کنم بگوای خدا فقط آدای وظیفه نمایندگی است ولاغیر و من ایمان دارم، اطمینان دارم همه ما کسانی که بنام نمایندگان ملت و همان آقایانی که بنام وزرای دولت این جا حضور دارند همه بدون تردید خواهان سعادت ملت خودمان و هم عقیده برای ترقی و تعالی مملکتمان و معتقد به پشتیبانی صمیمی و محکم برای تحقق بخشیدن به این انقلاب بزرگ و سعادت بخش است که ب فکر و شاهنشاه دست بزرگ و در کشور ما شروع شده (صحیح است) هیچ اختلافی بین ما در اصول نیست منتهی ما وظیفه داریم برای بهتر تحقق بخشیدن باین هدف بزرگ باین انقلاب بزرگ و برای اجرای مواد و اصول آن آنچه بنظرمان میرسد بصورت راهنمایی و ارشاد و

اساسی فرهنگ بکند و کود کستان و دبستان و دبیرستان نه تنها جای تربیت و تدریس مواد طبیعی و ریاضی و علوم و ادبیات باشد بلکه جای فکری که ایمان بخدا در آن وجود داشته باشد ناشناگرد به اصول دین و تقوی و پرهیزکاری معتقد شده باشد و خلاصه قدرت روحی پیدا بکند که چطور در مقابل این مشکلاتی که برای هر فرد انسان وجود دارد میتواند ایستادگی بکند و وظیفه اش را دور از خود خواهی، دور از جاه طلبی دور از مال دوستی و دور از فکر خیانت بوطن این وظیفه را انجام بدهد تا بتواند عامل ترقی و تکامل اجتماع و ملت شده باشد (صحیح است) آنوقت است که ما مطمئن هستیم که این برنامه صدر صد برفع ملت ایران است (صحیح است) اجازه بفرمائید که یک قدری وارد جزئیات بشوم ما می بینیم که امروز صفحات روزنامه های مایر از اخباری است که همه خانواده های ایران را ناراحت میکند خود ماهر روز که از خانه بیرون می آیم و بعد بر میگردیم به چه مشکلاتی در راه در چین سوار شدن بر وسائل نقلیه در شرکت واحد در اجتماعات بر میخوریم، به تمام این مشکلاتی که بر میخوریم به نقض اساسی تعلیم و تربیت پی میبریم، ما نباید تصب دستهای یا فکر راضی کردن افرادی را داشته باشیم که از گفتار حقیقت رو گردان باشند یا فقط خواسته باشیم عده ای را از خود راضی نگه داریم (صحیح است) نمایندگان محترم ما نماینده بیست و یک میلیون مردمی هستیم که اکثریت قاطع مردمان با سلامت نفس ساده آماده برای همکاری برای تمام برنامه های مفید مملکتی هستند ولی زندگی آنها را باید در نظر بگیریم اعم از کسانی که در دستگاه دولت یا در مجلس شورای ملی یا قضاات که قوه مقننه هستند ما هادر حقیقت باید شباهتی در زندگی با این موکلانمان داشته باشیم نباید همه اش فکر کنیم که ملت مالیات بیشتر بدهد و بودجه زیادتیر صرف امور پرخطی بشود ملاحظه بفرمائید برنامه فرهنگ ما وافی باین مقصود نیست و اگر بود نتیجه این میشد که این جنایات تخفیف پیدا می کرد این اتفاقات سوء پیش نمی آمد این مشکلاتی که در دستگاه دولت هست که کارهای اجتماع همه معطل میماند پیش نیامد شما باید در نظر بگیرید که ملت ایران همیشه مشغله دار معنی و اخلاق و ایمان بخداوند و دیانت بوده (صحیح است) این ملت در طول تاریخ هزار گانی به بشریت تقدیم کرده که آنها پیشقدم بوده اند در دعوت جامعه بشری پایمان بخدا ما دینی داریم که در همه جای دنیا بر - فرازی معروف است و این دین مقدس اسلام است (صحیح

است) مذهب ما که قانون اساسی مکلف کرده است که آن را حفظ کنیم مذهب شیعه امامی اثنی عشری است ملاحظه بفرمائید که بزرگان ایران توانسته اند این دین مقدس اسلام را بچه رشد و توسعه برسانند شاید خواننده باشید در کتب و آلهائی که مسافرت فرموده اند در مشرق زمین متوجه شده باشند که دین اسلام بدست بزرگان مسلمان ایران به کشور های پاکستان و هندوستان و خاور دور حتی بچین برده شده، متوجه میشویم شش کتاب معروف صحاح سته تمام مؤلفینش از بزرگان علمای ایران بوده همچنین چهار کتاب مبنای فقه سنیعه تمام این کتاب بدست علمای بزرگ زن و مرد مسلمان ایران نوشته شده بنا بر این چرا امروز در اجتماع خودمان مسئله دین و مسئله ایمان تا این اندازه مورد بی توجهی دوات واقع شده است علی حضرت همایون شاهنشاه بطوریکه همه شنیده ایم و خوانده ایم سفارشات نه تنها شفاهی فرموده اند بلکه با نامه های مکرری از طرف وزارت دربار شاهنشاهی به دولت توصیه شده است که وزارت فرهنگ باید برنامه را آنگونه که قانون ایران تعیین کرده منطبق کند با تعالیم دینی و باید سعی بشود تعلیمات دینی شریعت و قرآن از آغاز طفولیت به بچه های مسلمان مادر درس بشود شما ملاحظه بفرمائید که چه بهانه هایی برای این کار تراشیده میشود درست میشود، ببینید که چه بهانه هایی برای این کار تراشیده میشود میگویند بچه خردسال قرآن که زبان عربی است نمی فهمد چطور این بچه مسلمان زبان انگلیسی بفراتر میتواند در کود کستان یاد بگیرد دولی زبان عربی نفی تواند یاد بگیرد و زبان فرانسه می تواند در کود کستان یاد بگیرد قرآن را نمیتواند در کود کستان یاد بگیرد (خواجه نوری - کمی مخالفت با تعلیم قرآن نکرده) مقصود ما اعمال تعصب نیست من مخلص شما آقای وزیر فرهنگ هستم ما میخواهیم ریشه درد را بفهمیم شما فرزندانتان که از مدرسه بیرون می آید تا دانشگاه نمیتواند یک صفحه قرآن بخوانند (خواجه نوری - خیر قربان قرآن هم می توانند بخوانند) شاید شما فرزند ندارید و مدرسه نمیروید نه نماز یاد میدهند نفر آن تدریس میشود نه اخلاق فاضله اسلامی به اینها تدریس می شود (یکی از نمایندگان - تدریس میشود) تدریس میشود ولی کافی و محکم و متین و مطابق مقصود نیست (پهوسوی - جناب آقای حاذقی تدریس میشود) خوب حالا تدریس میشود اما معلمینی که مسئول تدریس آنها هستند باید از بین اشخاصی انتخاب بشوند که خودشان یابند اصول باشند و ایمان داشته باشند (صحیح است)
 آقایان نمایندگان محترم خانم های محترم خوب

متوجه اند که الان بین شاگرد و معلم البته من روی استثناء و راجع به مدرسه‌ای که خوب است البرز و رضاشاه کبیر نمی‌خواهم صحبت کنم غرض علی‌الاصول تمام مدارس ایران است شامدر نظر داشته باشید که آیا این مدارس راجع به تعلیمات دین تاجه حد منطبق با معنی هست اگر غیر از این بود چرا بین شاگرد و معلم که باید رابطه محبت و دوستی باشد نیست چرا بین شاگرد و معلم آن دوستی و محبت و همکاری نه تنها در بستان، دبیرستان بلکه در دانشگاه هم نیست جناب آقای مهندس ریاضی خودشان سالها است که در دانشگاه استاد هستند رئیس دانشکده هستند خودشان میدانند که چرا کسانی که مسئول تدریس هستند این قدرت ایمانی را ندارند که بتوانند دانش جویان را دوست خودشان بکنند و با آنها نزدیک بشوند و به مشکلات آنها جواب بدهند و آنها را نسبت به مملکت صمیمی و با ایمان بکنند و اگر غیر از این بود این همه اتفاقات تأسف آور که من در مقام اسم بردن و شرح دادن آن نیستم پیش نمی‌آمد همیشه هر کاری را از نتیجه‌اش باید نگاه کنیم والا الفاظ و عبارات منظور ما نیست بلکه معانی و آنچه که حقیقت دارد منظور ما است پس بنا بر این باید در نظر داشته باشید دولت وقتی موفق میشود که این انقلاب بزرگ و عظیم شاهنشاه را عملی بفرماید که در رأس برنامه او یک توجه دقیق بمسئله تربیت اخلاقی و روحی نسل جوان ایران شود (صحیح است) تا ما هر روز شاهد این همه اخبار و اطلاعات تأسف آور که زندگی را بر همه ما واقعا ناراحت کرده نباشیم حالا خواهی گفت که این انتقاد کلی که کافی نیست، چون من مقصودم انتقاد کردن نیست بلکه منظوم ارائه طریق و راهنمایی و رفع این معایب است حالا جناب آقای دکتر خوشبین وزیر محترم خوش فرجه مشاور اینجا تشریف دارند و عرض بندها یادداشت میفرمایند اصل اول که باید مورد توجه فرهنگ باشد باید معلمین و فرهنگ را زمینه خدمت بدهند که ایمان و عقیده دینی و اخلاقی آنها محکمتر باشد و مشروح تر و صلاح جامعه باشد زیرا که امروز در دنیا معلوم شده برخلاف آن اصلی که سابقا می‌گفتند که زندگی خاصی خصوصی افراد ربطی بکارشان ندارد و ما امروز فهمیدیم که زندگی خصوصی افراد تأثیر دارد بکار و شغلشان شما دیدید کابینه مملکتی که ششصد هفتصد سال معروف بحسن سیاست بود برای اینکه یک وزیر فاشست اخلاق توبش پیدا شد متزلزل شد و دولتش افتاد برای اینکه آن شخص زندگی خصوصی بد بود (صحیح است) این وزیر جنگ که در کار وزارت جنگ خبیثی نکرده بود زندگی

خصوصی اش از اخلاق فاصله دور بود و در نتیجه دولتی را متزلزل کرد پس بنابراین این باید معلمینی بکار گذاشته بشوند که در آنها تربیت اخلاقی مشهود باشد من خیلی متأسفم که عرض کنم نه تنها در وزارت فرهنگ بلکه در بسیاری از وزارتخانه ها اشخاص امین و درست هستند که همیشه برکنار هستند و سراغ آنها نمی‌روند چون اشخاص درست و امین عزت نفس دارند نمی‌روند تشریف کنند پیش کسی نمی‌روند برای کار خواهش کنند ولی این وزارتخانه است که باید صورت فهرست اسامی کسانی که در آن وزارتخانه حقوق میگیرند به بیند هر کدام که از کار برکنار هستند بکار بکارند سعی کنند کار را بدست اشخاص صلاحیتدار بیاورند کار را بدست اشخاص با ایمان بیاورند عرض دیگر من راجع باین فیلمهایی است که در کشور ما سالها که تصمیم گرفته شده است که فیلمی که مخالف با اخلاق فاضله باشد در ایران راه پیدا نکند ولی نمایندگان محترم بخوبی واقفند که امروز آنچه فیلمهایی که در این کشور نشان داده میشود یا محرک غریزه جوانان بجهتی است که در نتیجه افراد را بکارهای رشت دردی و چاقو کشی تشویق میکند یا محرک غریزه جنسی که جوانهای ما را به بی طهارتی و فساد اخلاق تشویق میکند (صحیح است) این ها را بارها تصمیم گرفته اند ولی دولتها آن قدرت آن استحکام عقیده‌ای که بتواند این را اجرا بکند نداشته‌اند ما از این دولتی که تمام وسایل کار برایش فراهم است و همانطور که جناب آقای منصور فرمودند ایجاب میکند که با شهادت بدون در نظر گرفتن وضعیت اشخاص تصمیم بگیرد و رعایت منافع مدیران سینماها و وارد کنندگان فیلم که کشور ایران را صحنه تجربه فیلمهای رشت و کثیف و خراب خودشان کرده‌اند نکنند و این فیلمها را نگذارند وارد این مملکت بشود (احسن) بنده میخواهم عرض کنم ریشه هر کاری را باید پیدا کنیم آن کمسیونیکه مأمور است این فیلمها را باصلاح کنترل یا بازبین بکند تصمیم بگیرد نه فکر که از فرهنگ و شهر بانی و از وزارت کشور، اشخاصی انتخاب بشوند روانشناس فهمیده و بی غرض که این فیلمها را بازبین کنند هر کدامش میان با اخلاق فاضله بود اجازه ندهند که وارد ایران بشود و در مقابل فیلمهای ارزنده تربیتی اخلاقی بیاید بسیاری فیلمهاست که الان مخصوصاً فرستی هست باید عرض کنم سازمان تسلیح اخلاقی جهانی فیلمها را بعارض نیایش می‌گذارد و نشان میدهد که تمام معنی مرئی مردم و مشوق اخلاق و روح ایمان جامعه است دستور داده‌اند که اینجور فیلمها را در اجتماع نشان بدهند عرض کنم دو فیلم

اخلاقی چند ماه در همین دستگاه کنترل باقی مانده بود این را تصویب نمی‌کردند هر چه ما مراجعه کردیم که این فیلمها را در همه جای دنیا اشخاص شریف طرفدارش هستند گفتند صاحبان فیلم و سینما در ایران صدایشان بلند خواهد شد، و خواهند گفت این غیر از آن فیلمها است که نشان میداده‌اند گفتیم استدلال شما درست نیست، شما باید اجازه بدهید فیلم خوب را بمرم نشان بدهند که مردم بدانند اینجور فیلم هست و تولید کنندگان فیلم هم بدانند که مردم در ایران باین جور فیلمها عقیده دارند هزاران خانواده در ایران هستند که به سینما نمی‌روند و مانع می‌شوند که فرزندان آنها برای دیدن این فیلمها بروند بالاخره بعد از چند ماه با سفارشیانی که از وزارت دربار شاهنشاهی شد و آمد و رفت‌هایی که کردیم کمسیون نشست تصویب کرد که این فیلم را بواشکی و محرمانه نشان بدهید الان این اجازه نامه‌ای که صادر شده هست فقط گفتند که می‌توانند در جاهای خصوصی نه در سینما نشان بدهند تا نکنند مردم به بینند که چنین پیام‌هایی هم در ایران نشان داده می‌شود مقصودم عدم توجه دولت است که کار را بگردانند نه دند اگر این پنج نفر مردمان با ایمانی بودند بوطنشان علاقه داشتند تطمیع نمی‌شدند، گنول اشخاص را نمی‌خوردند، این فیلم دفعه اول بحضرت اعلیحضرت همایون شاهنشاه نشان داده شد ایشان فرمودند که این چقدر فیلم خوبی است و باید مسئولین اولیاء امور مملکت ببینند که امروز مشکلات اخلاقی را دنیا چطور حل کرده همان راهی است که دین ما می‌گوید اخلاق می‌گوید ولی ما چندین ماه روی این کار کوشش کردیم تازه توانستیم موفق بشویم و به نتیجه برسیم که اجازه نشان دادن آنرا بگیریم و این برای آن است که در نظر داشته باشید که مشکلات در کجاها هست پس یک راه این است که این پنج نفر مسئولان کمسیون فیلمها از اشخاص با ایمان و از اشخاص با عقیده انتخاب شوند نه آن کسی که داوطلب است بلکه کسیکه صلاحیت دارد انتخاب شود و این نکته که نکته خیلی جالب توجهی است عرض میکنم که ما مسلمان هستیم و یکی از دستوره‌های اسلام این است که مسکرات و شرب مسکرات جز در موردی که طیب برای کسی بصورت دوا تجویز کند شربش حرام است ولی ملاحظه بفرمایند در همین شهر تهران بطوری که همه شاهدیم شماره محل‌های میگساری، باده فروشی‌ها بجزر آب از کتابخانه‌ها بیشتر است (صحیح است) آیا این کار را کی باید جلوگیری بکنند، این از وظیفه افراد نیست آیا هر کسی می‌تواند باسم

امر بمعروف یا نهی از منکر بکنند این در وظیفه دولت است که فکر کند که آیا شرب این نوشابه‌های الکلی برای اجتماع چه زبانی بیار می‌آورد نمایندگان محترم خواندند در جراید که بیش از هشتاد درصد از جرائم بخصوص جرائم رانندگی که رانندگان اشخاص را زیر می‌گیرند، اتومبیل‌ها را در دره میدان‌ها زنده اینهمه جرایم چاقو کشی حتی فحشاء باخراستعمال نوشابه‌های الکلی است، جوان میخورند مست میشوند عقلش را از دست میدهد، کاری میکند که موجد سوسائتی و فضاحت یک ملتی میشود، چرا دولت فکر نکند، کی باید این فکر را بکنند این وظیفه دولت است که برنامه داشته باشد که جلوی زواج نوشابه‌فروشی و اینطور آسان در دسترس جوانها و مردم قرار دادن را بگیرند بعضی‌ها میگویند که در مملکت ما بیگانه‌ها هستند که مشروب میخورند، در بسیاری از کشورهای بیگانه این اندازه که در ایران مشروب رواج دارد و یاد در دسترس هست مطلقاً وجود ندارد به کشورهای اسکاندیناوی من مکرر سفر کرده‌ام هر چه میخانه و جاهایی که بعنوان میخانه و نوشابه فروشی است تبدیل کرده‌اند بمحل فروش نوشابه‌های غیر الکلی و اغلب به مشتریها شیر میدهند آب میوه میدهند و نوشابه الکلی که موجب بیماری روحی و اخلاقی و جسمی میشود اینطور باسانی در دسترس مردم نیست از جهت دیگر در نظر بگیریم وزارت بهداشتی میگوید من برای بیماران تخت خواب باندازه کافی ندارم، اعتبار کافی ندارم ولی می‌بینید که بیشتر تخت خوابهای بیمارستانها بوسیله بیماران که مبتلا به خون خمری یا بیمارانهایی که ناشی از افراط در الکل عارض شده است، آنجا رفته‌اند خوابیده‌اند.

پس ریشه کار را ما باید از بین ببریم. همینطور وزارت دادگستری می‌گوید محاکمات جنائی من سال بسال باید بیشتر توسعه پیدا بکنند چون پرونده‌های جنائی بیشتر میشود همینطور که عرض کردم هشتاد درصد علت وقوع جنایات عبارت است از رواج نوشابه‌های الکلی پس بجای اینکه بودجه دادگستری را بودجه بهداشتی را زیاد بکنیم خوب است که سعی بکنیم مصرف مشروب الکلی را تقلیل بدهیم فقط بصورتی که در اختیار آن مهمانهای خواننده یا خواننده خارجی قرار بگیرد. همینطور یکی از عوامل رواج فساد عبارت است از توجه به چیزهای لوکس و تجملی، من شاهدیم که چندین بار قانون گذشته است، بحث شده که ما مردم ایران احتیاجی بان وسایل تجملی ولو کس که در اروپا است بان کیفیت نداریم، زیرا باید سطح زندگی ما مردم بهمديگر نزدیک باشد این هدفی است که اعلیحضرت

همایون شاهنشاه مدام و مرتب توصیه میفرمایند که باید طوری عمل کنیم که این نحوه اختلاف سطح زندگی از ایران ریشه کن شود و زندگی مردم بهم نزدیک تر شود. چه ضرورت دارد یک خانواده‌های سرمایه‌های خودشان را که باید در راه صحیح سرمایه گذاری کنند و بهمان اصولی که جناب آقای منصور اشاره فرمودند در راه پیشرفت امور اجتماعی و اقتصادی ملت ما بکار برود صرف خرید و وسایل لوکس و تجملی چه در خانواده‌ها و چه در دستگاه دولت بشود، من در هیچ کشوری ندیده‌ام که این اندازه چیزهای لوکس و تجملی رواج داشته باشد بخصوص در دستگاه ادارات ما می بینیم ساختمانهای خیلی مرتب و لوکس را برای ادارات در نظر گرفته اند می بینیم که قالی هم روی آن موزائیک فرش کرده اند بعد هم مبل‌هایی که واقعا لوکس و تجملی است روی آن قالی گذارده اند هیچ حاجت نیست که پولها صرف این تزئینات و این چیزهایی که جنبه لوکس دارد بشود باید این پولها صرف سرمایه گذاری برای کارهای مفید و بهبود وضع مردم بشود (صحیح است) (یک نفر از نمایندگان - همه ادارات اینطور نیست) من نظر خاصی ندارم مقصود من پیدا کردن ریشه‌های فساد امکان اجرای این برنامه‌های مترقی است (احسنت) مسئله دیگر این حس توسعه طلبی در دستگاه دولت است همانطور که جناب آقای منصور فرمودند بسیاری از این ادارات و دوایر برای خاطر اشخاص و خصوصیات بوجود آمده باید اینها را حذف کنید ساختمانهای وزارت دارائی را ملاحظه فرمائید وزارت دارائی مانع ادایاق و حجب فضای ساختمان چند طبقه‌اش شاید از وزارت مالیه امریکه بزرگتر باشد چون من بدواشنگتن رفتم و آنجا رادیده‌ام اما تازه وزارت دارائی يك مقداری هم اطاق و ساختمان در خارج از ساختمان وزارتخانه اجاره میکنند و میگویند که جابرای من تنگ است و چندین اداره دارائی باز ساختمان‌هایی اجاره کرده اند در حالی که هیچ ضرورت ندارد در يك اطاق ۱۵ متری يك میز آن بالا گذاشته باشند و يك نفر هم پشت آن نشسته است اگر احتیاج هست و کار هست میزهای متعددی بگذارید اشخاص کار کنند آنجا که مهمانخانه نیست، قهوه خانه نیست که يك رئیس اداره چندین صندلی بگذارد مقصود من این است که این مالیات را آن مرد دروستائی میدهد که دواطاق دارد که گاهی آنقدر سست و پویشالی است که اگر يك باران بیاید ۵۰۰ خانه‌شان خراب میشود و بران میشود احتیاجی ندارد که ما اینقدر در دستگاه اجاره توسعه بدهیم و این اندازه پول برای اجاره بهای خانه‌ها بدهیم، البته

هر چه مدرسه اجاره بکنید ما خوشحال میشویم، هر چه مرصخانه ساخته بشود و اجاره بشود ما خوشحال میشویم ولی ملاحظه فرمائید حتی وزارت دادگستری من پرسیدم از يك عده قضائی که میشناختم گفتند که يك عمارتی در خیابان فخر رازی اجاره کرده اند و رفته اند آنجا، خوب ساختمان باین عظمت و باین بزرگی چند طبقه، چرا دیگر بروند محل اجاره بکنند این نیست مگر روی همان نظرهای خصوصی که اشخاص میروند تحمیل میکنند فکرشان را و يك وزیر و يك دستگاه دولت نمیتواند استقامت بکند و بگوید که این صلاح مملکت نیست که ما این ساختمان را اجاره بکنیم پس مبارزه با لوکس و چیزهای تجملی یکی از جهت توفیق دولت در عملی کردن انقلاب بزرگ و همه جانبه شاهنشاه است (صحیح است) و يك موضوع دیگر مسئله تشویق اشخاص درستکار و امین و مجازات اشخاص منحرف و خائن است روی این موضوع خیلی صحبت شد اما باید ما به بیسیم عمل چیست البته من باید انصاف بدهم که درین دولت نسبت باین موضوع خیلی توجه شده ولی این گم است باید در کارهایی که چند نفر اشخاص متخصص و خبزه داریم حیف است که ما کارها را رجوع بکنیم به اشخاصی که متخصص نیستند من عرض میکنم که این کلام یکی از وزرای بزرگ ایران است که در آن دوره‌ای که زبان عربی هم رواج داشته از او پرسیدند علت زوال حکومت پیشین چه بود؟ گفت: لایم اعتمادوا اکابر الاعمال علی اصاغر الرجال فال امر هم الی ما آل . برای آنکه ایشان کارهای بزرگ را به اشخاص کوچک اعتماد کردند بنا بر این کار آنها با نجا منتهی شد که می بینید مضمحل شد ما باید این را از دولت بخواهیم که در برنامه‌اش حمایت و تشویق اشخاص درست و امین و تنبیه و مجازات و طرد اشخاصی که امتحان بی لیاقتی در کار، بی استعدادی در کار و نادرستی در کار دارند بکنند. يك مسئله راجع به اتومبیل‌های دولتی است، همه در نظر دارند که مدین بار دولتهای گذشته با سر و صدا گفتند که این اتومبیلها که اینطور توسعه پیدا کرده در هیچ جای دنیا معمول نیست خیلی خوب میگویند وزیر يك مقام رسمی است و نباید سوار تا کسی بشود کوا اینکه در بعضی از کشورها وزیر سوار تا کسی هم میشود خوب، منم معتقدم وزیر محترم نماینده ملت و دولت باید در يك اتومبیل دولتی باشد ولی به بیسیم بهمه سرایت کرده، در هر دستگاهی مدیر کل، رئیس اداره و رئیس دایره تمام توقع دارند که يك اتومبیل شخصی از دستگاه دولت داشته باشند چندین مرتبه

تصمیم گرفته اند که اتومبیلها را جمع کنند باز می بینیم در هر بودجه‌ای که می آید اعتباری برای خرید و تعویض اتومبیل‌های سابق منظور شده است. بنظر بنده اینها تطبیق با حقیقت و مصلحت نمی کند و این دولتی که امروز از يك اشخاص و اربسته و طرفدار درستی و شجاع تشکیل شده باید تصمیم بگیرند که اینگونه کارهای خلاف عدالت و مصلحت را ریشه کن کنند و حتی راه را باز نگذارند برای دولتی که بعد می آید و او نتواند آن راه را دنبال کند چون دیدیم که در بعضی دولت‌ها این اتومبیل‌های دولتی را جمع کردند و گذاشتند نوی کاراژ بماند و بشوفرها هم حقوقشان را بدهند بعد از مدتی دوباره اتومبیل‌ها را از کاراژها بیرون آوردند و شوفرها هم رفتند سر کارشان و ماشینها بکار افتاد و این اضافه بودجه‌ای که به مملکت تحمیل شده است ملاحظه فرمائید برای يك کارهایی است که قابل اجرا نیست آنها هیچ مربوط بیک سیاست‌های بزرگی که بگوئیم به اشکالات بر می خورد نیست و ایجاب میکند حالا که يك همچو تحول بزرگی که شخص اول مملکت بما نشان داده اند که میشود کارهای بزرگی نظیر آزاد کردن بانوان که نیمی از کشور ایران بودند و آنها را سهیم کردن در وظایف اجتماعی و نظیر این قانون اصلاحات ارضی که بزرگترین قانون ضامن اجرای عدالت در مملکت است نیست (صحیح است) تمام کارها را نظیر قوانین ششگانه دولت باید بدون تأمل مطالعه کنند و تصمیم بگیرند چند روز پیش بنده خدمت آقای دکتر پیوسته همین عرض را کردم اگر بخواهیم جرائم از بین برود با تشدید مجازات با کشتن قاتل و مرتکب جنایت تمام نمی شود این ریشه‌اش را باید از بین برد و ریشه آن همین است که عرض کردم در درجه اول دولت باید ایمان و عقیده پیدا کند که مردم خواهان اجرای تعلیمات اصولی هستند خواهان اجرای تعلیمات دینی هستند و تمام موکلین ما از ما خواسته اند که این موضوع را بر عرض برسانیم که در برنامه دولت مخصوصاً تقویت روح ایمان و عقیده در مردم و سپردن کار بدست کاردان و تخصص در کارشان داده شود لگرم کردن اشخاص خدمتگزار و جلوگیری از کسانی که امتحان بی لیاقتی و سستی او خیانت داده اند (صحیح است) . يك نکته دیگر را خواستم عرض کنم آن موضوع دفع الوقت کردن دستگاهها است دوباره کارهایی که وظیفه‌شان است بنا بر این يك مؤسسه بزرگی که مسئولیت بزرگی بعهده‌اش هست ولی متأسفانه آن چنین فعالیت و قدرت روحی که باید

گفتم ول کنید کی می تواند رسید کی نماید بعد آمدند قانون از کجا آورده اید را تصویب کردند گفتم اینهم مشکل است زیرا با قانون نمی شود یک ملتی را تغییر داد اما با اصول ایمان و اخلاق و تربیت معنوی و روحانی می شود نسلی را عوض کرد بنابراین سازمان برنامه همانطوریکه کارش تصویب شد بدون تبعیض همه جا علی السویه باید با مراقبت انجام دهد اگر یک دستگاهی کار خودش را خوب انجام نداد از مسئولین امر باید پرسید که چرا انجام نداده است و اگر دستگاهی بموقع کار خودش را انجام داد و خوب عمل کرد البته باید تشویق بشود تقدیر نامه بدهند و آنکه کار خودش را انجام نداد و زلای پرونده گذاشت و خسارت وارد کرد باید او را مواخذه کرد تا جانشین او بموقع انجام دهد جناب آقای نخست وزیر اشاره ای فرمودند راجع بمصرف چای ایران که قبلاً در حدود ۱۱ تا ۱۳ هزار تن بود ولی متأسفانه در سال گذشته رسید به ۶ هزار تن حالا علتش را عرض میکنم علتش این نبوده است که ورود چای محدود شده بود بهندوستان و سیلان و اگر تنها علت این بوده یک جزء کوچکی بوده ولی علت اصلی که آقایان نمایندگان معجزه هم متوجه هستند رواج قاچاق است من خودم از این سفر که آمدم دیدم رئیس یکی از شرکتهای چای آمد و گفت ما در سالهای گذشته و سالهای پیش آنقدر فروشان بوده و حالا ۶ ماه است که مطلقاً یک بسته چای که مالیات دولت و عوارض دولت را داده باشد نفروخته ایم و اشخاص امین و بازرگانان در دستکار را ورشکست کرده اند بنده مخصوصاً که با بندر لنجه و لارستان و جهرم سرو کار دارم می پرسیدم چرا این وضع ادامه دارد؟ می گفتند که یک فرمانده ژاندارمری در ژاندارمری و گارد سرحدی اینجا بود که بسیار افسر درست و امینی بود تا او بود نمی گذاشت یک بسته چای قاچاق بیاید ولی بعد او را برداشتند و اینکار درست نیست حالا این یک کاریست که دولت میتواند مطالعه کند و علت اینکه قاچاق در مملکت رواج دارد بفهمد شاید از این نظر باشد که مأمورین گمرک و ظلفه خودشان را خوب انجام نمی دهند (موقر - با قاچاقچی مأمور سرحدی شریک است) این جای بسی تأسف است پس باید از روی ایمان بدون تفاوت و تبعیض اینکارها را بکنند برای اینکه دو مرتبه میزان مصرف چای داخلی برسد به همان ۱۳ هزار تن که فرمودند و باید این مأمورین صالح گمرک و گارد سرحدی را تقویت بکنید و مأمورین صالح و درستکار که پرونده های آنها از درستکاری و جدیت حاکی است و کاری هستند سر کار بگذارند و این کار را

با اندک توجهی می شود درست کرد یکی دیگر از علل موفقیت دولت در برنامه اش اینست که بطور کلی آن کمکهایی که جنبه خصوصی و شخصی دارد و اراضی تأملات اشخاص است تبدیل کند بهمان کارهای عمومی که فرموده اند و کارهای او از ظاهر و ریاء و تبلیغات کم اثر دور باشد و همانطور که الان خوشبختانه در بعضی از قسمتها شروع کرده کارهای مثبتی که انجام شده مردم اطلاع بدهند ایمان مردم را به صمیمیت و توجه دولت جلب بکنند این مطالبی است که جناب آقای دکتر خوشبین یاد داشت فرمودند فکر میکنم هیچگونه مانع و رادع اساسی برای انجامش نیست زیرا نه بودجه می خواهد و نه اعتبار می خواهد بلکه ایمان و علاقه و توجه می خواهد الان یک مثل دیگری یاد آمد که مکرر شاهنشاه توصیه فرمودند که کار مردم باید بدست مردم سپرده شود درست هم هست در حوزه انتخابیه من در جهرم چند سال است یک پولی مردم و شهرداری داده اند و جمع شده برای اینکه دودرمانگاه در دوطرف شهر بسازند حالا باور کنید در این چند سال چه خواهشهایی کرده اند از وزارت بهداشت که این پولیکه خودشان جمع کرده اند اجازه بدهند در آنجا درمانگاه بسازند اداره نظارت گفته که باید اول ۵ درصد آن پول را بفرستید برای ما از نظر مبالغات ناما بعد اجازه بدهیم گفتند نمیدهم اجازه بدهید شیر و خورشید سرخ بدون حق نظارت برای مادرمانگاه بسازد و ما راعاف بکنید از آن ۵ درصد ولی مگر گذاشتند؟ الان ۳ سال است پول در بانک موجود است و هیچ کاری از دولت هم نمی خواهند جز اینکه اجازه بدهند که این پول صرف ساختن درمانگاه شود اینها را بعضیها نمیتوان عرض میکنم چون نمی خواستم این مسائل را مطرح کنم ولی باید این مطالب را دولت توجه کند و در گنجاندن این برنامه های صحیح و اخلاقی در مدارس اقدام کند و در جلوگیری از سستی و عطالت و ریخت و پاش ها که می تواند این چرخ عظیم اجتماعی مملکت را بحرکت بیندازد بدون تردید نمایندگان محترم از روی ایمان و عقیده آماده اند که همه از یک همچو دولتی که برنامه اش بر طبق منویات مترقیانه شاهنشاه که عین خواسته ملت ایران است رأی اعتماد بدهد و در همه موارد پشتیبان متفق دولت باشد در خاتمه عرایض یکبار دیگر عرض میکنم که دوره بیست و یکم مجلس شورای ملی از افرادی تشکیل شده که همه با ایمان با یک علاقه و یک عالم عشق و امید برای مملکتشان اینجا تجمع پیدا کردند (صحیح است) و هیچگونه نظر خصوصی و شخصی ملاحظه عمل و اظهار علاقه ما

نمیتواند باشد (صحیح است) چنانچه دیر روز ضمن شرفیابی بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاهی عرض کردیم که امید و آرزوی ما اینست که اعلیحضرت همایونی این نهضت مقدس و اخلاقی ملت را که بعهده دارند تقویت بکنند تمام این تکامل و ترقی که حاصل می شود ظاهر و باطن و ماده و صورت و معنی همه با هم رو ترقی برود که ما بتوانیم با بنده امیدوار باشیم انشاء الله همینطور هم خواهد شد برای اینکه ما آمادگی داریم بطوریکه بعضی از آقایان نمایندگان محترم فرمودند اگر این قانون اصلاحات ارضی که الان اجراء شده است مأمورین وزارت کشاورزی با ایمان و علاقه بدر این زارع و کشاورزها که آزاد شده اند بر سندوسعی کنند که احتیاجات آنها را تأمین بکنند سرمایه با آنها بدهند تراکتور با آنها بدهند ساختمان راه بکنند و همینطور محصول آنها را عادلانه بخرند اجناسی که این زارعین احتیاج دارند به قیمت عادلانه در دسترس آنها بگذارند من در بعضی از شهرستانها که رفته بودم در خراسان و در خوزستان راجع باین سازمانها پرسیدم گفتند که این سازمانها بطور ظاهر داده شده اما هنوز وارد عمل نشده اند مهم این است که این سازمانهای کشاورزی و این تعاون های روستائی، این بانک کشاورزی این مسئولین کار از روی دلسوزی و علاقه همان علاقه و دلسوزی که شخص شاهنشاه ما که می بینم موهای خود را سفید کرده اند در راه خدمت باین مملکت و این آب و خاک با همان ایمان و دلسوزی مأمورین ما دلسوزی کنند احتیاجات این زارعین و کشاورزان را بر آورند تا بتوانیم زراعت این مملکت را توسعه بدهیم و روی پای خود ما این سیستم همینطور در سایر مشرفین پس ما که نمایندگان ملت هستیم آمادگی داریم برای پشتیبانی از دولت و امیدواریم که دولت هم از روی عقیده و ایمان باین اصول توجه کند و این خواسته های ما را انجام بدهد و برای اینکه معلوم بشود که بنده هم هیچگونه نظر شخصی ندارم من با آقایان نمایندگان محترم هم عقیده و همراه هستم و همه رأی میدهم بدولت اگر دولت بیاید و بگوید و اطمینان بدهد که باصلاح خواسته های ما را انجام بدهد بدون تردید ما هم رأی مثبت متفقاً بدولت خواهیم داد

فنی و حرفه ای و هنری در مملکت بوجود بیاید، یکی دیگر از این کارهای خلاف اخلاق و دافروشی قلابی است اشخاصی هستند که دوی قلبی درست میکنند اشخاصی هستند که اغذیه فاسد و تقلبی تهیه میکنند اغذیه ای که بدست مردم میرسد مسموم است و دولت در برنامه اش باید بکنند که واقعا اعمال قدرت بکنند و من واقعا خوشوقت هستم که آقای دکتر باهری تصمیم گرفته اند اشخاصی که مواد افیونی مثل هروئین تهیه میکنند حتی بمجازات اعدام محکوم بشوند که ملت ایران از شر این سموم نجات پیدا کند همینطور یکی از همکاران محترم اشاره فرموده اند راجع به مطبوعات، البته من فرصت پیدا نکردم که راجع به مطبوعات عرضی بکنم و این امیدواری هم هست و الان یک عده ای از نمایندگان محترم ارباب مطبوعات در مجلس داریم این آقایان باید پیشوای نهضت اخلاقی بشوند و در روزنامه هایشان افکار مردم را متوجه باین نهضت اخلاقی و تربیتی و روحانی بکنند و راهنمای مردم و دیگران باشند (دکتر الموتی - مطبوعات وظیفه خود را انجام میدهند) و همینطور در تلویزیون باید دولت توجه کند که فیلمهای مبتذل پرنامه های که با روح طهارت و عفاف وفق نمیدهد جلوی بچه های مردم نگذارند (بکنفر از نمایندگان استدعای میکنم که همه را نفرمائید) بعضی هاشان عکس های خیلی بدوزنده و مقالات گمراه کننده نشر میدهند من بآن خوبها عرض میکنم (دکتر الموتی - اکنون اینطور نیست) بعضی هاشان هست البته باید خوشوقت بشویم که این فکر هست و باید تعمیم داده شود یکی هم راجع باین دانسینگ ها و کلوبها و کبابها که یکی از رفقا اشاره کرده اند چندی قبل تصمیم گرفته شده بود کسانی که از خارج با ایران می آیند خصوصاً زنهایی که با ایران می آیند برای رقص و نمایش از ورود آنها جلوگیری بشود برای این که ما از تمدن اروپا تمام بدی های آنها را تقلید نکنیم ما از تمدن اروپا باید از خوبیهای آن ها هم تقلید بکنیم آن چیزهایی که از جهت فنی بصورت تقویت لابراتوارهای دانشگاه و تشکیل مجالس نطق و خطابه و این ها تقلید کنیم برای تفریحات سالم استفاده بکنیم نه اینکه فقط دانسینگ و مجالس های رقاصی باید این زنهارا اجازه ندهید بیایند با ایران (امام مردوخ - باید گفت جانا سخن از زبان مانیکوئی) (احسب) همیشه گفتیم و بلازم خواهیم گفت تا به نتیجه برسیم و حالا هم همراه هستیم که دنبال این فکر گرفته بشود (حبیبی - گفته های شما در قلب جوانان مملکت ثبت میشود) من از این بردباری و حوصله آقایان صمیمانه تشکر

میکنم. و از خداوند متعال مسئلت میکنم همانطوری که عرض کردم زبان و قلب ما را در راه خوب و فکر خوب و بیان خوب سوق بدهد که ما بتوانیم یک رهبری اصولی نسبت بدولت داشته باشیم و جامعه هم از این مجلسین کمال رضایت را خواهند داشت اگر انشاءالله بتواند یک تحول اخلاقی و دینی در مملکت بوجود بیاورد (احسنت)

رئیس - خانم تربیت بفرمائید. ایشان بعنوان موافق صحبت میکنند.

هاجر تربیت - بنام خداوند متعال که همواره الطاف و عنایاتش شامل حال ملت ایران و مین عزیز ما بوده است سخن خود را آغاز می نمایم.

ما زنان ایران که نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می دهیم این موهبت عظمی را که نصیب ما شده و توانسته ایم در انتخابات مجالس مقننه شرکت کرده در ساخت مقدس مجلس شورای ملی همدوش برادران خود حضور پیدا کنیم و از پشت این تریبون خواسته های خود را بسمع دولت و هم میهنان عزیز خود برسانیم مدیون و سپاسگزار شاهنشاه بزرگ و عدالت پرور خود اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی می باشیم.

همه میدانیم که خاطر خطیر ملوکانه در طول مدت سلطنت خودشان همیشه معطوف بر فراه حال عموم ملت ایران مخصوصاً طبقات محروم و ستمدیده بوده که ما نیز جزو این دسته بوده ایم. در دوران اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر که از پشت این تریبون بروان پاک ایشان درود بی پایان میفرستم ما زنان ایران در تمام مراحل تحصیل دانش و کسب فیض هنر و کمالات آزادی بدست آوردیم و دوشادوش مردان برای خدمت بجامعه و کشور خودمان دائم کوشش و تلاش میکردیم اما متأسفانه از حق شرکت در شئون اجتماعی و سیاسی کشور خود محروم بودیم. منشور انقلاب سفید شاهانه ششم بهمین درجه چهار چوب لوایح ششگانه اصلاحی که تصویب ملت رشید ایران رسید تمام این بی عدالتیها و محرومیتها خط بطلان کشید و اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی با این اقدام متهورانه شاهانه خود نه تنها طبقات محروم اجتماع ما را آزادی بخشید بلکه در تمام دنیای متمدن این اقدام عادلانه چنان تأثیر عمیق و انعکاس نیکو بخشید که بیکار دیگر نام کشور کهنسال ایران زینت بخش صفحات و ستونهای اول جراند دنیا شد و جهانیان را با احترام و تقدیر و تحسین واداشت.

بنده بجناب آقای علم نخست وزیر معظم و هیئت دولت محترم صمیمانه تبریک می گویم که این تحول بزرگ اجتماعی

تحت رهبری اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در موقع تصدی حکومت ایشان انجام گرفته و افتخار سهیم بودن در این نهضت آزاد زنان و آزاد مردان نصیب دولت ایشان شده است.

ملت ایران عموماً و قاطباً زنان ایران خصوصاً از خداوند متعال خواستارند که دولت جناب آقای علم در این دوره خدمت خود نیز در رنم رساندن این نهضت و اجرای کامل منویات ملوکانه موفق و مؤید باشند ممکن است بیشتر آقایان و همکاران محترم این سؤال را از خود بکنند که آیا با خط مشی و روش این بانوان که معرف و نماینده نیمی از جمعیت این کشور یعنی زنان ایران در این مجلس هستند چه خواهد بود.

بدیهی است در درجه اول همکاری، همفکری و همقدمی با برادران خود در تصویب لوایح و قوانینی مفید بحال جامعه و کوشش و تلاش در رنم رساندن منشور انقلاب شاهانه خواهد بود که بجرأت می توانم بگویم این تحول وضع اجتماعی ملت ایران بخصوص زنان را بکلی در گون ساخت و آنها را از حسیض مذلت باوج رفعت و افتخار رسانید در قبال این نعمت بنا بمصداق شکر نعمت افزون کند. وظیفه وجدانی و اخلاقی ما اینست که آنچه در قدرت داریم برای خدمت بشاه و ملت و مین کوشش و تلاش خواهیم کرد و مخصوصاً بجاهدت خواهیم نمود که طبق منویات ملوکانه آنچه که در قوانین مدنی و سنن اجتماعی ما بعضی تبعیضات و بی عدالتی هائی بضر قاطباً زنان ایران است بتدریج از بین برود زن ایرانی مقام شامخ مادری را در جامعه ما طبق فرمایش حضرت رسول اکرم (الجنة تحت اقدام الامهات) بنحوی کامل احراز نماید.

سعی خواهیم داشت که بیاری و همراهی خواهران روشنفکر ما بانوان عزیز و مادران ارجمند ایران از این بیعد معنا و مفهوم حقیقی این نهضت بزرگ را بیشتر و بهتر درک کنند و بمسئولیت هائی که در قبال بدست آوردن تساوی حقوق در خانواده و اجتماع بر عهده آنها است بدقت و از روی علاقه و ایمان توجه کنند. مخصوصاً از پیروی از تجمل و تظاهر کاسته و با افزودن دانش کمال و منویات پر از نیت و در ره شغل و موقعیت و مقامی که هستند خدمت بجامعه را جزو وظایف اولیه خود بدانند.

اما درباره برنامه دولت بنده تصور میکنم جناب آقای منصور رئیس محترم نهضت ائتلافی ششم بهمین بابیانات مستدل آنچه را که لازم بود فرمودند اضافه کردن بر آن باعث اطاله کلام و تکرار امر کرد که خواهد بود ولی چون ما بانوان نماینده اکثر آ فرهنگنی بوده هستیم و واقعاً علاقه و توجه کامل داریم

که فرهنگ کشور ما روز بروز بیشتر پیشرفت کند و بانوان ما که در سازمانهای فرهنگی تربیت می شوند از هر حیث آمادگی خدمت باین مرز و بوم باشند جامعه ما بوجود آنها افتخار کند و از معلومات و معنویات آنان حد اکثر استفاده را ببرد لذا موقعیکه قسمت امور فرهنگی برنامه را مطالعه میکردیم چنین بنظرمان رسید که بکلمه تعلیم توجه بیشتری شده و بکلمه تربیت اشاره نشده است. چون اسم خود بنده هم تربیت است بموقع و مناسب می دانم که مخصوصاً از جناب آقای وزیر فرهنگ تقاضا کنم دستور فرمایند در برنامه های فرهنگی بموازات امور تعلیماتی بامر تربیت تو نهالان این کشور و پرداختن باخلاق و معنویات آنان توجه بیشتری مبذول گردد. بنده یقین دارم که هر واحد تعلیماتی اعم از کسود کستان گرفته تا دانشگاه اگر بتربیت و ارشاد کودکان و جوانان بکسب فضائل و کمالات معنوی و اخلاق حسنه توجه کامل نمایند امر تعلیم نیز بسهولت و طرز بهتری انجام خواهد گرفت و موفقیت بیشتری بدست خواهد آمد.

بنده عرض دیگری ندارم بآوردن امتنان و سپاس - گزارای خود و خواهران خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و اعلیحضرت فرح پهلوی شهبانوی محبوب و مهربان تقدیم میدارم و توفیق همه را در خدمت بملت و ایران عزیز از خداوند متعال خواستارم.

البته بنده عرایض زیادی دیگری دارم مخصوصاً در جواب جناب آقای حازقی که مخالف دولت صحبت فرمودند فقط خواستم و کلمه عرض کنم که اگر توافقی در تمام سازمان هائی اعم از ملی دولتی مشهود است آنطوریکه جناب آقای منصور این دوره در امضای تشریح و حلاجی فرمودند مولود امروز نیست (صحیح است) اینها بدبختانه نتیجه تصمیمات خلق الساعه دولت هائی بوده است که نقشه های صحیحی در دست نداشتند (صحیح است) بنده تقاضای عاجلی از دولت جناب آقای علم مخصوصاً دارم و آن اینست که در هر چیز نقشه را مقدم بر تمام اصلاحات بدانند چون تمام اصلاحات در گرو نقشه است و مخصوصاً راه و هدف ما را شاهنشاه بزرگوار در چهار چوب لوایح اصلاحی ششگانه معین کرده منتهی نقشه های مفصل تر و مؤثر تر لازم است که در هر مؤسسه این نقشه ها صحیح کشیده بشود کاملاً هم صحیح اجرا بشود اگر این پیشنهاد بنده مورد تأیید و تصویب باشد بنده از پشت این تریبون نه تنها به همکاران محترم و هیأت دولت بلکه بمعموم ملت ایران نوید میدهم که آینده بسیار روشنی خواهیم داشت و همه چیز از روی نقشه اجرا خواهد شد و

همه هم توفیق در خدمت بجامعه حاصل خواهیم کرد بنده عرض زیاد دیگری ندارم بار دیگر از پشت این تریبون امتنان و سپاسگزاری خود و خواهران خود را به اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و اعلیحضرت فرح پهلوی شهبانوی محبوب و رؤوف و مهربان ایران تقدیم میدارم و توفیق همه را در خدمت به ملک و ملت از خداوند متعال خواستارم به بخشید اگر زیاد حرف زد.

رئیس - آقای دکتر شفیع امین بفرمائید. ایشان بعنوان مخالف صحبت میکنند.

دکتر شفیع امین - بنام خداوند یکتا، برای بنده نهایت خوشوقتی است که در این مکان مقدس بعد از دو سال و نیم دوره قنرت و تعطیل بنام نماینده ملت میخواهم عرایضی بسمع نمایندگان ملت برسانم. صحبت موافق و مخالف در برنامه های دولت بعقیده بنده اساس آزادی، اساس دموکراسی و اصول پارلمانی ما را نشان میدهد که ما به آزادی بتوانیم در برنامه دولت با راحتی و با راحتی فکر حرفهای خودمان را بگوئیم اگر تذکرات و نظریاتی داریم که برای تکمیل سعادت و تأمین رفاه ملت ایران است و میتوانیم آزادانه صحبت کنیم، برنامه دولت جناب آقای علم خوشبختانه بازبور درخشان منشور شاه و ملت تزئین شده است و حتم دارم و ایمان دارم آقایان نمایندگان محترم بآن مواد ششگانه ایمان دارند و تصویب آنرا با کمال راحتی اقدام خواهند کرد، بنده باتمام احترام و ارادتی که به جناب آقای علم و خانواده شان دارم ناگزیرم که تذکراتی در برنامه در ضمن توضیح مواد برنامه عرض برسانم چون روی سابقه شغلی بنده که معلم و طبیب هستم یا از نظر فرهنگی یا از نظر بهداشتی یا اجتماعی با ملت تماش داشته ام و ناراحتی های آنها را دیده ام عرض برسانم حتم دارم که جناب آقای علم توجه خواهند فرمود و در تحقق پیدا کردن نظریات بلند شاهنشاه محبوب ما که جناب آقای علم خدمتگزار ضدیق و فعال شاهنشاه هستند و به ترقی مملکت علاقه دارند توجه خواهند فرمود، در قسمت اول که فرموده اند برای رفیم آداری آقایان همکاران محترم مخصوصاً جناب آقای منصور توضیحات کامل و جامعی دادند، ادارات ما، کارمندان دولت که بنده هم افتخار کارمندی دولت را در دانشگاه تبریز دارم اینها چرخ های فعاله این مملکت را اداره میکنند بد و خوب آنها منعکس میشود در مملکت، در کار های جاری، مملکت البته در دستگاه دولت اشخاص پاک فاضل تحصیل کرده خیلی زیاد است

ولی مراجعین، ادارات و افرادی که برای کارهای روزمره با ادارات مختلف مراجعه میکنند اغلب ناراضینند اغلب ناراضی بر میگردند بنده چون سابقاً هم از پشت این تریبون عرض کرده‌ام حالا هم عرض میکنم از نظر روانی از نظر پسیکولوژی اگر آنها را خوب تجزیه و تحلیل کنیم خواهیم دید که علل زیادی هست که کارمندان از رئیس اداره گرفته تا کارمندان نبات، ضباط، ماشین نویس تا دربان اداره گرفته همه ناراضینند، زندگی نمی چرخد، وسایل ندارد یا شب در خانه اش مریض داشته بچه اش مریض بوده نسخه ای همکاری ندهد باو داده که صد تومان، هشتاد تومان، پنجاه تومان، قیمتش میشود نمیتواند بخرد با داراش می آید و مراجعین را ناراحت بر میگرداند. همینطور تشکیلات طوری است که هی اطاق زیاد کرده ایم میز زیاد کرده ایم کارهای زیادی و با لوکس که همکاران محترم توضیح داده اند مخصوصاً در شهرستانها متأسفانه هر رئیس اداره ای مجبور است برای ترتیب کارهایش هر چند ماهی یکبار بمرکز نیاید.

بنده خودم دبیرهایی را می شناسم که بعد از ظهرها تا کسی میرانند، کسی که تا کسی براندا این دیگر فکرش برای تدریس دروس آماده نخواهد بود. طبیب، قاضی، مهندس مجبورند که اگر بخواهند راه صحیحی بروند و بخواهند کیشان را تأمین کنند باید در بیرون کار کنند یا خدای نکرده بروند پی دزدی. در دستگاههای اداری ما متأسفانه تشویق خیلی کم است کسی که زحمت می کشد و کار می کند تشویق نمیشود باز متأسفانه آن کسی که خاطی است و بیدار کرده او را هم تنبیه نمی کنند خوب این می رود داد گستری آنجا با قوانینی که هست روی علی بابا برنده اش بسته میشود و یا تیرانه میشود یا خدای نکرده اگر بیچاره ای یک کاری کرده او را از زندگی میاندازدولی اگر دزدی بزرگ کرد معذرت میخواهم داد گستری مورد احترام ماست ولی خوب با مرعوب میشوند و یا ناراحت هستند نمیتوانند رأی حسابیشان را بدهند عرض کنم مشکل دیگر تبعیض است می بینید که چهار تالیسانیه و باچاژتا داد گسریا کارمند اداری با یک پایه هائی وارد شده اند ولی هیچ ترتیب کلی در کار نیست

چون بنده خودم گرفتار بوده ام عرض میکنم ما در آذربایجان یک استاندار خوبی داریم آقای دهقان. می بینم با توجهی که جناب آقای علم بکارهایشان دارند چند ماه بکمرته مجبور است خودش بیاید مرکز و دنبال کارهایش برود و بدود و همینطور رؤسای ادارات دیگر و حتماً آقایان همکاران شهرستانی بنده ملاحظه فرموده اند، در تهران خوب است با یک تلفن کارها حل میشود ولی در شهرستانها گرفتاری زیاد است اغلب یک عضو کوچک اداره یک عضو کوچک حسابداری کار شهرستانها لنگ میکند بنده در آذربایجان خودم دیده ام و حتم دارم که متأسفانه این در جاهای دیگر هم هست بنده این را زائیده عمل دولت فعلی نمیدانم مربوط بدولت های قبل است نه بدولت جناب آقای علم که در این دوره فعالیت کرده اند و زحمتی کشیده اند عده ای از کارمندان ادارات ماملت و مراجعین را ناراضی بر می گردانند شاید صد یک ادب و تواضع رئیس محترم دولت در آنها اگر بود خوب بود عرض کردم یکی از عللش این است که از نظر حقوق زندگیشان نمی گذرد و امیدوارم قانونی که خواهند آورد این را تأمین کند ولی گمان میکنم در همان قانون استخدای که سی و چند سال پیش تصویب شده است تکلیف اش را آنجا روشن کرده است اش حقوق ثابت نیست زندگی یک کارمندی بعد از بیست سال ۲۵ سال با نهنصد تومان نمی گذرد آنوقت یا خدای نکرده دزدی می کند و بسا می رود از جای دیگری در بیارود و با می رود بعد از ظهرها کار کند،

یکی فوری ترفی می کند و آن دیگری آن بیچاره که با هم آمده اند با هم کار کرده اند، نمیتواند ترفی کند این موجب ناراحتی افراد میشود تبعیض ریشه خدمت و می سوزاند مطمئن باشید این عده معدودی جوانها که اشتباهاً منحرف شده اند اکثر آوری تبعیض بوده است، با قلب پاک و خناسی که داشته اند تبعیضی دیده اند الا ایرانی، جوان ایرانی، غیر ممکن است خائن شود، غیر ممکن است منحرف شود، یک قسمت دیگری که متأسفانه در ادارات ما هست، همه امیدواریم که در ادارات دولتی ما توجه شود علاقه بکار پیدا شود کارمندان فعالیت کنند ما اشخاص سالم و پاک تحصیل کرده زیاد داریم ولی متأسفانه اینها علاقه بکار ندارند ایمان بکار ندارند بنده از دولت تقاضا دارم مطالعه فرمایند روح ایمان، روح علاقه را در این ملت بیدار کنند با تبلیغات با نشان دادن کارهایی که شده باید اذعان کنیم و اقرار کنیم ملت ایران میداند که از سال ۳۲ در این مملکت با توجه شاهنشاه و فعالیت و علاقه دولتها، مخصوصاً در این چند ماه دولت آقای علم کارهای زیادی شده باید اینها راهدایت کنند دولت موظف است که این ملت را هدایت کند باید ببینند که از نظر روانی و روحی نقص در چیست ناراحتی در چیست آنرا رفع کند، بنده حتم دارم موفق خواهند شد یکی از عللی که موجب ناراحتی ماست قاچاق است مبارزه با قاچاق را هم که سابقاً بوده است از دولت تقاضا میکنم که هر چه ممکن است وبا قدرت کامل تعقیب کنند ما

روزانه می شنویم و می بینیم که یک مقدار زیادی هر وین گرفته اند اینها از کجا می آید؟ از سرحدات ما، متأسفانه از سرحدات غربی و شرقی، قانون منع کشت تریاک بسیار خوب بود که با علاقه مخصوص شاهنشاه در دوره های پیش تصویب شده است باید محکمه هم شدت عمل بخرج بدهد متأسفانه نا حال ندیده ایم یک قاچاقچی را اعدام کنند هر قاچاقچی را میبرند در حبس الان زندانها پر از قاچاقچی هاست جناب آقای نخست وزیر فرمودند که اعدام خواهند شد ولی مادر عمل ندیدیم اینها در زندان میمانند می خورند و می خوابند و بیشتر استراحت میکنند (دکتر الموتی - آنهم زندگی قاچاقی است) و این مانع از شیوع قاچاق نمیشود. در قسمتهای مالی بنده متخصص امور مالی نیستم، همکاران محترم مخصوصاً جناب آقای منصور که در این باره بیشتر تخصص دارند توضیح دادند یک وقتی متأسفانه اعلام کردند که مملکت ورشکسته است و دیگر برای چهار روز ارز ندارند. کلمات ناچر کم عقل می گوید که مردم دنیا بدانند من ورشکسته ام، یک تاجر بازاری یک تاجر کوچکی در بازار مگر می آید برود سوی بازار روی چهار پایه بایستد بگوید من ورشکسته ام همان همشایه هایش دیگر باو جنس نمیدهند، معذرت میخواهم خود جناب عالی وارد هستید آنوقت دولت ما خودش آمد گفت که ما ورشکسته هستیم این حقیقه آبروی بازار و دولت ما را در خارج برد خود ایرانها و خود تجار سرمایه هایشان را فرار دادند قایم کردند تا چه رسد سرمایه های خارجی. سازمان برنامه بعقیده بنده بزرگترین دستگاهی است که در مملکت میتواند خدمت کند و خدمت هم کرده ولی در سالهای پیش برای کارهای کوچک خیلی خرج مطالعه می کردند خرج مطالعه زیاد میدادند مخصوصاً بنده از پشت تریبون از آقایان خواهش کرده بودم که برنامه های فوری که دارند برای ساختمان دبستان برای ساختمان دبیرستان برای ساختمان یک بیمارستان کوچک یا یک درمانگاه کوچک که می خواهند شما سه جور نقشه داشته باشید در هوای معتدل در هوای سرد و در هوای گرم که آنرا می توانید بسازید والا برای ساختمان هر درمانگاه یک مهندس برود یک متخصص برود بازرس برود بیش از پنجاه درصد خرجی که برای این دستگاه پیش بینی شده است برای نقشه کشی و مطالعه صرف می شود برای ساختمان سدها در آذربایجان چندین سال است مطالعه می شود در اول برنامه دو سد برای آذربایجان در نظر گرفتند چندین سال است جناب آقای علم از سال ۳۴ یکی دوسد برای آذربایجان در نظر گرفته

شده یکی در میانواب و دیگری در تبریز ولی تا بحال عملی نشده چون صحبت از آذربایجان کردم چون آنجا را بیشتر مطالعه کرده ام والا تمام کشور از جاه بهارتا ما کو وطن ماست مثال برای آنجا زوم چون آنجا را از نزدیک دیده ام همینطور ساختن راهها را که فرمودند بعقیده بنده راه اصلی که تا بازرگان می رود بسیار خوب است ولی راههای فرعی بسیار داریم که اگر سازمان برنامه باین راهها توجه فرمایند در اقتصاد مملکت در فرهنگ مملکت در بهداشت مملکت کومک بزرگ خواهد بود. در موضوع فرهنگ بنده باز افتخار این را دارم که فرهنگی هستم، چون راجع فرهنگ زیاد گفته شده است بعقیده بنده هر دولتی که راجع فرهنگ کومک بیشتری کند و تعلیمات اجباری را در این مملکت اجرا کند برای سعادت نسل فعلی و نسل آتی مملکت خدمت نموده است و باز جای تشکر است که در بودجه مملکتی ما بعد از ارتش که برای مملکت لازم داریم بودجه فرهنگ در درجه دوم است بودجه فرهنگی ما به نسبت بودجه مملکت خیلی خوب است و امیدوارم که بازم توجه کنند بیشتر شود اساس سعادت نسل آتی ما روی فرهنگ است سرمایه دانش که یکی از مشهورهای اساسی شاهنشاه می باشد بعقیده بنده بسیار خوب است و خوب عمل شده و باید تکمیل شود باید مراقبت شود باید دقت شود که کاملتر و بهتر و روی اصول مرتبی بهمه جای کشور و تمام استانها برسد. تربیت بدنی یکی از قسمتهای مهم فرهنگ است بعقیده بنده خیلی خوب عمل شده زحمت می کشند رؤسایشان کارمندانشان ولی باید توجه بیشتری فرمائید بخصوص به شهرستانها در تبریز بودجه ناچیزی دارند بعقیده بنده آن دستگاه را باید تقویت فرمائید تربیت بدنی برای سالم نگاه داشتن جسم جوانان است روح آنها را هم باید سالم نگاه داشت امیدوارم که با آنها بیشتر توجه فرمائید درباره موضوع محصلین ایرانی در خارج، بنده هر وقت اروپا رفته ام روی علاقه شخصی با محصلین تماس بیشتری پیدا کرده ام با آنها زیاد صحبت کرده ام متأسفانه وضعشان از یک سال باین طرف چون از یک سال پیش را می بینم وضعشان خوب نبود ناراحتی زیاد بود خیلی چیز های کوچک است اولاً متأسفانه عده ای یا خائن یا مزدور بدبخت و بیچاره که بر علیه مملکت خودشان کار میکنند عده معدودی هستند این جوانان را با حرفها و نوشته های خودشان گمراه میکنند عده ای هستند که باید اینها هدایت شوند طرز هدایت اینها خوب نیست، بنده در یکی از سرپرستی ها کار داشتم رقم اطاق یکی از آقایان

دیدم چهار پنج نفر دانشجو آنجا هستند خیلی ناراحت و ناراضی بودند یکجای بنده را شناخت و آمد سلام داد آنها دیگر رفتند پرسیدم که چرا آنها ناراحتند؟ گفتند سه ساعت برای ملاقات آقای سرپرست نشسته‌اند و ایشان وقت نداده‌اند یا در جای دیگر مبلغ خیلی بزرگی خرج شده برای خریدن یک خانه، محصلی که در گارتیه لائن پاریس زندگی میکند و میخواهد بیاید آقای سرپرست را ببیند معذور است که یک روز وقت خود را تلف کند و بیاید آنجا که آیاتمان خریدارند که آقای سرپرست را ببیند، توجه بفرمائید اشخاص خوبی هستند کسی که در پاریس بود شخص نجیب و پاک است ولی بایستی این علاقه را داشته باشد جوانان را جلب و هدایت کند باید زندگی‌شان را تأمین کند آنها را طوری با حرف هدایت کند چون میشود گفت بنشین و بفرما و بتمرک اینها یکی است باینها که بفرمائید بگویند جوان است حساس است هدایت میشود.

برای بیمه محصلین خارج باید اقدام شود، عده‌ای از اینها که مریض میشوند برای اینها خرج معالجه و بیمارستان طاقت فرساست. اینها را باید اقدام کرد که معالجه شوند چون اینها سرمایه بزرگ و لایزالی هستند برای مملکت که ان شاء الله خواهند آمد. در موضوع دانشگاهها که مورد علاقه شخص شاهنشاه میباشد دانشگاههای شهرستانها و دانشگاه تهران جناب آقای نخست‌وزیر فرمودند در برنامه‌شان که توجهات بیشتری خواهند کرد ولی شهرستانها در این مورد بودجه نازم‌ای داده نشده، بنده با راحتی وجدان حضور همکاران محترم عرض میکنم که دانشگاههای شهرستانها زحمت میکنند و محصول بسیار خوب داده‌اند اطمینان میدهم که تبریز یا مشهد یا شیراز یا اصفهان اطباء یا متخصصینی داده‌اند و مطمئن باشید که خیلی شایسته و خوب هستند و از نظر اخلاقی خیلی خوب هستند در مورد شورای مرکزی دانشگاههای شهرستانها میخواستم عرض کنم نظر دولت همیشه و نظر شخص شاهنشاه این است که کار مردم بمردم داده شود بنده عقیده‌ام این است که شورای مرکزی که تشکیل میشود یک شورای مشورتی باشد یعنی تمام برنامه‌های دانشگاهها و دانشکده‌ها را این شورا در یک سطح بالاتری نگاهدارد و از نظر علمی بالا بیایند خیلی خوب است ولی رسیدگی بجزئیات کارشان خوب نیست و صلاح نیست این تودهنی زدن با آنهاست آنها خودشان مقام شامخی دارند مثل اینها استاد هستند و خودشان مقام برجسته‌ای دارند این صحیح نیست کسی که

البته این باید در شهرستانها بیشتر توسعه بیاید، بیشتر شود ولی از نظر تشکیلات جناب آقای وزیر بهداشتی در استانها بنده باز هم آذربایجان را عرض میکنم نمیدانم چند تا پزشک باید داشته باشند چند تا ماما داشته باشند چند تا کارمند داشته باشند، یک وقت یک جانی طبیب دارد و یک وقت هم ندارد. بنده حتم دارم همکار محترم جناب آقای دکتر باحی از کمی بودجه ناراحتند منتهی مناعت طبع ایشان و کبر و روئی ایشان اجازه نمیدهد بگویند بودجه بهداشتی برای احتیاجات بهداشتی این مملکت خیلی کم است متأسفانه در دولت‌های قبل توجهی نشده امیدوارم که جناب آقای نخست‌وزیر در موضوع بهداشتی توجهی خواهند فرمود بنده با موافقت و اجازه آقایان همکاران محترم میخواهم یک پیشنهادی عرض بکنم. عجله استعدا میکنم جناب آقای نخست‌وزیر بعرض پیشگاه همابونی برسانند برای بهداشت این مملکت یک سپاه بهداشت تشکیل بدهند سیاه دانش خوشبختانه از سپاه دانش نتیجه خوبی گرفتیم و گویا خواهد شد یک سپاه بهداشت البته با مطالعه نه با عجله تشکیل شود اطبائی که برای خدمت مقدس سربازی میروند از آنها در شهرستانها از نظر بهداشت و بهداری استفاده شود در آذربایجان ما جاهائی داریم که میخواهم عرض کنم در حدود ۶۶۰ آبادی است یعنی هزار تا ده خانوارائی یک طبیب دارند، جناب آقای وزیر بهداشتی خودشان طبیب هستند ایشان میدانند آنها یک طبیب دارند پنجاه فرسخ طول این ناحیه است این طبیب هلیکوپتر هم داشته باشد نمیتواند برسد که برود برای درمان آنها. عرض کردم برای بهداشت یک قدری اقدام کرده‌اند. بسیار خوب است ولی از نظر درمانی و از نظر بهداشتی کافی نیست ماما ندارند طبیب ندارند ولی باز هم خواهند فرمود که بودجه نیست. بنده سابقاً حساب کرده بودم پرسیده بودم در تهران بیش از ۱۵۰ ماما است و حتی در خود تبریز یک عده زیادی ماما داریم که اغلب کار ماهائی نمیکند کار اداری میکنند. بنده تمنی دارم از جناب آقای وزیر بهداشتی که آنها را وادار کنند بروند شهرستانها دستور لازم بفرمایند که آنها بروند به شهرستانها و قیامت و دهات در دهات و قیامت و حتی شهرهای کوچک ماما ندارند این را توجه بفرمایند در قسمت ادویه مخدوره دولت توجه خواهند فرمود از وزارت بهداشتی هم خواهش میکنم باین قسمت امور درمانی و بهداشتی بیشتر توجه بفرمایند.

بنده اعتقاد دارم که آنجاهائی که امکان هست امور درمانی بمردم واگذار شود ولی بعقیده بنده زود است که ما

در همه جای کشور امور درمانی را بمردم بدهیم در شهرستانها هائیکه در مانگاهائی هست یا بیمارستانهای هست عیب ندارد یا در جائیکه مؤسسات شیرو و خورشید سرخ هست خوب است مانعی نیست ولی در شهرهای کوچک در قیامت در فریبها در دهات بعقیده بنده غیر عملی است و مشکل است و خودشان هم نمیتوانند خواهند فرمود در قسمت بیمه و امور اجتماعی بنده عقیده دارم آنچه امکان داشته باشد در قسمت‌های مختلف اینها را بیمه کنند، بیمه اجتماعی کارگران خیلی خوب است خیلی خوب عمل می‌شود امیدوارم بهتر عمل شود ولی در غالب شهرستانها وسیله ندارند و وسیله‌شان کم است بیمارستان ندارند البته علاقه دارم که در تمام شهرستانها بیمه‌های اجتماعی فعالیت خودشان را بیشتر گسترش بدهند امیدوارم که برای دهقانان که هموطنان عزیز ما هستند متأسفانه دروند شهرستانها و محروم هستند برای معالجه‌شان مخصوصاً برای بیمه مطالعاتی شود. مخصوصاً در آنجاهائی که شرکت‌های تعاونی تشکیل شده شرکت‌های تعاونی بتواند آنها را راهنمایی کند حتماً بتوانیم راهی پیدا کنیم که کشاورزان را بیمه کنیم این کار خیلی لازم است. در امور اقتصاد بنده متخصص نیستم ولی آنچه با بازرگانان تماس دلبم آنها از نبودن یک ثبات در بازار ناراضیند. هر روز قوانین باصلاح رنگشان را عوض میکنم یک روز بیک چیزی اجازه ورود یا صدور میدهد و یک روز دیگر اجازه ورود یا صدور نمیدهد محصولاتی که از ایران صادر میشود باید مورد تشویق قرار بگیرد مخصوصاً خشکبار موضوع خشکبار ایران چون بنده تا کنون با صادر کنندگان خشکبار در ایران و آلمان که خوشبختانه ایرانی در آنجا زیاد داریم و زحمت میکنند ولی مرتب نیست چون روی استاندارد نبوده متأسفانه در مقابل اجناس خارجی که مشابه‌های ماصدر میکنند در زحمت هستند امیدوارم یک وضعی شود که تثبیت بشود وضع آنها قانون را هر روز عوض نکنند در امور کشاورزی که خوشبختانه مورد علاقه ماست بعقیده بنده قانون اصلاحات ارضی یکی از مشعشع‌ترین قسمت و روشن‌ترین قسمت منشور شاهنشاه میباشد بنده از روز اول با تماسی که با آقایان مالکین آذربایجان داشتم همه با طبیب خاطر حاضر بودند ملکشان را در اختیار شاهنشاه بگذارند در اختیار دولت بگذارند ولی با این بیچارها طوری رفتار کردند و طوری در فشار گذاشتند که همه‌شان ناراضی شدند اگر چیزی از کسی

میخواهند بگیرند چه بهتر که با زبان خوب بگیرند (چند نفر از نمایندگان اینطور نیست) این است که بعقیده بنده

همین کار را حالا جناب آقای وزیر کشاورزی میکنند زحمت میکشند بی سروصدا و همه با طیب خاطر ملکشان را حاضرند تقدیم کنند برای انجام کار البته اینکار کار لازمی بود که باید انجام بشود ولی بهتر بود که با ادب با مهربانی و با نهایت لطف انجام میشد (یکنفر از نمایندگان) - به بهترین طور انجام شده و با نهایت ادب رفتار شده) آقای محترم شما هم حق دارید اجازه بگیرید و اینجا تشریف بیاورید حرف بزنید بنده دارم عقیده خود را عرض میکنم (یکنفر از نمایندگان) - بهترین دلیل این است که آقایان مالکین رضایت دارند) همان موقع هم همه حاضر بودند که بیایند بشیران حضور اعلی حضرت همایونی برسند ولی از فشارهای دولت نتوانستند آنها هم سعادت مملکت را میخواهند سعادت زارعین را میخواهند (یکنفر از نمایندگان) - بعضیها مخالف بودند و ندادند) منتها باید با آنها کمک بشود قسطهای اول را بیشتر بدهند اگر با ملائمت رفتار بشود همه با طیب خاطر میدهند ملت ایران سعادت مملکت را میخواهد خواسته شاهنشاه خواسته ملت ایران است ملت پشتیبان شاهنشاه است هر چیزی که ایشان برای سعادت ملت و زارعین و برای کشاورزی میخواهند آنها هم میخواهند منتها با زبان خوب بنده از شخص جناب آقای وزیر کشاورزی بسیار ممنونم که ایشان همان کار را و همان وظیفه را انجام دادند بهتر هم انجام دادند ولی با ادب و مهربانی آقایان مهندسین کشاورزی کارمندان سازمان اصلاحات ارضی حقا مثل يك سر بزنند از زحمت کشیده اند فداکاری کرده اند ما در وزارت کشاورزی مهندسین بسیار خوب داریم و همینجا هم داریم آقای مهندس ارفع آقای مهندس پرویز بهبودی فرد آقایان همه شان با مهندسین یا کارمندان اصلاحات ارضی یا بانکها که تشریف دارند مثل بانک کشاورزی همه شان زحمت کشیده اند رئیس بانک کشاورزی مرد فعال و شایسته و خوبی است با رؤسا و کارمندان بانکهای کشاورزی در شهرستانهای دیگر حقا زحمت کشیده اند که باید آنها را تقدیر و تشویق بکنیم که خوب کار کرده اند البته کار بد را هم باید بگوئیم که چه کسی در مملکت کار بد کرده است بنده عرض زیادی ندارم میخواهم عرایض را تمام کنم فقط از دستگاه فعاله مملکت و از هیئت دولت تمنی میکنم که افکار عمومی را از نظر روانی مطالعه بکنند افکار طبقات مختلف را مطالعه بکنند طوری بشود که اطمینان و اعتماد ملت جلب بشود بنده طیب هستم اگر نتوانستم ایمان مریض را جلب کنم نمیتوانم او را که اختیار وجودش و جانش را میدهد دست من عمل کنم او

باید ایمان پیدا بکند جامعه هم مثل این است باید دولت راهنمای جامعه باشد جلب ایمان از ملت بکند جلب اطمینان از ملت بکند اگر ملت ایمان و اطمینان بدولت پیدا بکنند با اصطلاح جلب ایمان و اطمینان بشود بنده حتم دارم که تمام برنامهها خوب اجرا میشود، تمام برنامهها خوب هستند حتم دارم آنها تائید کرده اند خواسته اند برای مملکت کار بکنند (میخواسته اند نظریات خوب شاهنشاه را اجرا بکنند منتها با فکر عمومی توجه نکرده اند برنامههایی که داریم باید البته اجرا شود ولی باید با اطلاع ملت ایران برسانیم که اصول تشکله اجرا خواهد شد ولی نباید امروز و فردا و بعد از يك سال منتظر بشویم که مملکت بهشت خواهد شد اصلاحات ارضی شده و لی دادن پنج هکتار ده هکتار زمین بدست برادران دهقان کافی نیست باید آنها را با کمک وزارت کشاورزی با کمک سازمان اصلاحات ارضی و با مساعدت بانک کشاورزی راهنمایی کرد کمک کرد آنها از نظر عمومی به زمین به آب و فرهنگ، بهداشت و راه احتیاج دارند اگر با آنها خوب راهنمایی بشود بنده حتم دارم که محصول بسیار خوب برداشت خواهند کرد ولی اگر خدای نکرده اجمال بشود و غرض ورزی بشود نتیجه خوبی نخواهد داشت بنده یقین دارم که اگر ما خود بین باشیم این برنامهها بعد از چند سال نتایج بسیار خوب برای ملت و برای مملکت خواهد داشت و حتم دارم دولت که نظرش پیشرفت این مملکت و ترقی این مملکت است موفق خواهد شد بنده از طول کلام معذرت میخواهم و تشکر میکنم از صبر و بردباری همکاران محترم و هیئت دولت که امیدوارم توجه بکنند هیچ نظر و غرضی نیست جز سعادت این مملکت و ملت بنده که عرض کردم هیچ نظری ندارم آمده ایم اینجا برای خدمت و اگر کنگره محترم نهضت که تشکیل شد بنده را کاندید کرد بنده اصلا کاندیدا نبودم طیب بودم و فرهنگی بودم ولی وظیفه ای دارم که باید پشت این تریبون بعرض برسانم امیدوارم که دولت توجه بکنند و خواستم عرض کنم که حقیقه علاقه ای که جناب آقای نخست وزیر دارند و نشان میدهند کاشد يك مهربانی و ادب و تواضع شان را ادارات ماکارمندان نداشته باشند که امیدوارم موفق بشوند بعضی از همکاران عزیز یادداشت هائی نوشته اند که بنده اینجا بعرض آقایان برسانم ولی چون وقت کم است بماند برای بعد

رئیس - آقای دکتر بقائی بزدی

دکتر بقائی بزدی - با کمال اجازة همانطوریکه بر نامه دولت بصورت کلی ارائه شد اینجانب نیز عرایض بصورت کلی

و بصورت موافق مشروط بیان خواهم کرد قبل از اینکه به بحث در اطراف برنامه دولت بپردازم موضوعی را باید عنوان کنم که گرچه بنظر يك مسئله خارجی است ولی مقدمه لازمی برای این بحث خواهد بود و آن با کمال تأسف و اقمه ای است که در عالم اسلام میان دو برادر هم گیش و هم جوار یعنی ملت الجزایر و مراکش اتفاق افتاده. جنگ با لفظه برای بشریت مصیبتی است و ملل متمدد آنها جز در مورد دفاع از حقوق خود مجاز نمی شمارند ولی علت واقعه هر چه باشد میان دو برادر مسلمان قطعاً موضوع تجاوز در میان نیست و دو کشوری که سالیان دراز طالب استقلال بوده اند و اکنون که استقلال خود را بدست آورده اند و باید از طریق سیر تکاملی در زیر لوای قرآن مجید و اخوت اسلامی طی طریق نمایند موجب کمال تأسف است که با هم برسرو موضوعاتی که به نظر کوچک میرسد جنگ و خون ریزی را شروع نمایند (یکنفر از نمایندگان) - جاه طلبی ناصراست) رئیس - آقای دکتر بقائی راجع به برنامه دولت صحبت بکنید الان برنامه دولت مطرح است این مطالب را بعد تشریف بیاورید بعنوان قبل از دستور صحبت بفرمائید

دکتر بقائی - در هر صورت من از خداوند میخواهم که این مسئله بخیر و صلاح بگذرد (انشاء الله) و خداوند ملل مسلمان را از گردن باندان بشان و برتر طلبان مضمون و محفوظ بدارد بیان این مسئله برای این بود که ما شکر کنیم از وضع ثابت سیاسی و وضع ثابت داخلی که ما داریم و قدر این نعمت را بشناسیم ما با در دست داشتن این ثبات موجود میتوانیم به خیلی از برنامه های اصلاحی خود بپردازیم ثبات موجود را ثبات سیاسی و ثبات وضع داخلی را باید در دلایلی جستجو کرد که برای ما مسئله قطعی باشد و قطعیت آن ثابت بشود ما بچار دلیل ثبات کامل بدست آورده ایم که در آن ثبات و در این قطعیت دولت میخواهد شروع بکار کند از نظر تاریخی ما کشور کهنسالی هستیم که در طول این مدت در طول تاریخ ۲۵۰۰ ساله خود دستخوش حملات و شدا بد بسیاری بوده ایم و لسی آن را با تحمل کامل و ظرفیت بزرگ در خود حل و فصل کرده ایم و همیشه با در دست داشتن يك کانون وحدت بنام سلطنت از متلاشی شدن خود جلو گیری نموده ایم در دوران بیست ساله اخیر نیز ما دستخوش شداید و حملات و وسایل مختلفی بوده ایم تا کم کم برای ملت ثابت شد که برای رسیدن باین آرامش باید يك نقطه و يك هدف متکی باشیم این علاقه ما يك علاقه تاریخی و فطری است که همواره برای ثبات وضع خود بطرف يك نقطه و يك رهبر و يك فرمانده متوجه شده ایم ثبات وضع سیاسی ما و ثبات وضع

داخلی ما تابع وضع سیاسی ما است که این سیاست که مبنای آن صالح حوثی و صفا و برادری بوده همواره با رهبری خردمندانة شخصی شاهنشاه اعمال شده و با وجودی که تحمل نامالایمات فراوان کرده اند دور از هر گونه نصیبی و بطور عاقلانه این سیاست را رهبری کرده اند دلیل چهارم ما این است که ارتش ما همواره از سیاست مبری بوده و این بزرگترین سد ثبات داخلی و سیاسی هر کشوری است در هر صورت با این ثبات این جهش تاریخی را که اکنون کرده ایم انقلابی که از اواسط عهد ساسانیان تا کنون باشکال مختلف در این کشور صورت گرفته ولی هرگز به نتیجه قطعی نرسیده تاریخ کشور ما را به دو عهد تقسیم کرده و ما در مبنای عهد جدید مجلس بیست و یکم را تشکیل داده ایم و دولت حاضر مأموریت دارد که برای ادامه این طریق و اجرای منشور تشکله شروع بکار کند. برنامه ای که دولت بما ارائه داده است يك برنامه کلی است و از نظر کلی بسیار شایسته و کامل است ولی نخستین شرط آن این است که وقتی این برنامه کلی برای اجرا بصورت جزئی تفکیک بشود از اصالت خود منحرف نگردد و با هدفهای اصلی همواره مراقبت بعمل آید که منطبق و همرو باشد.

مسئله دوم این است که ما در کشور وسیعی زندگی میکنیم که شرایط اقلیمی در شمال و جنوب و مشرق و مغرب بسیار با هم متفاوت است ما صحیح است که وقتی صحبت میکنیم بنام نمایندة ملت صحبت میکنیم ولی اگر کسی در هر حال بخواهد تمام مناطق این مملکت را بيك چشم نگاه کند قدری عادلانه نیست و معتقد نیستیم که کسی خود را در يك قریه کوچک محدود نماید در صورتیکه منطقه وسیعی از کشور ما که در حاشیه کویر لوت قرار دارد از بلوچستان و کرمان و زاهدان و سمنان و دامغان و جنوب خراسان تا سیستان تمام در يك شرایط واحد و يك محرومیت مشترک بسر میبرند متأسفانه در دولتهای سابق گذشته از بی لطفی طبیعت این مردم مورد بی مهربی دولت ها بوده اند (صحیح است) و این عدم اعتدال اکنون نیز بوضوح بچشم میخورد ما آب نداریم نان نداریم جاده نداریم بعلت دوری از مرکز از نظر افتاده ایم و بین سطح زندگی این مردم با مناطق دیگر که از نعمات طبیعت بهره مند هستند اختلاف فاحشی وجود دارد دولت در برنامه خود باید سعی کند که این مناطق را قدری بحد اعتدال برساند و این عدم تعادل را که مابین مناطق مختلف کشور وجود دارد حتی الامکان مرتفع بسازد (صحیح است) باید برای ما آب

تهیه کند تا حد امکان نان تهیه کند و توجه بیشتری مبدول بدارد تا نقص گذشته جبران بشود ما اکنون دستخوش يك خشکسالی وحشتناک عجیبی هستیم این خشک سالی پنج سال است که بطول انجامیده و شاید یکی دو سال دیگر هم بطوریکه پیش بینی کرده اند ادامه باید (چند نفر از نمایندگان - خدا نکند) اینطور گفته اند ما دعا میکنیم که خدا کند اینطور نباشد ولی باید سعی کلی و کافی کرد از بقایای رطوبتی که در اعماق زمین وجود دارد لافاقل برای حفظ درختهای موجود و درختهای کهن هشتاد ساله استفاده کرد امسال رعیت این مناطق (یک نفر از نمایندگان - زارعین بفرمائید) معذرت می خواهم زارعین در آن مناطق و در آن طرف ها ما اصلاحات ارضی کم داشتیم و اغلب خرده مالکین بوده اند و از مزایای این قانون هم چندان استفاده نکرده اند امسال از حاصل زمین بی بهره اند و تنها نان آنسان توسط حاصل سردرختی تأمین می شود آنها بعلت خشکسالی وجود خارجی ندارند و حتماً باید در زمستان امسال برای آنها غذا تهیه بشود و بطور کلی رسیدگی باین مناطق باید سریعاً و جلوتر از مناطق دیگر توسط دولت اجرا بشود من فکر میکنم که نمایندگان محترمی که از سرزمین های حاصلخیز و دشت های سبز و خرم آمده اند اجازه بفرمایند که رسیدگی بیشتری باین مناطق محروم از طریق دولت اعمال بشود (صحیح است) یا باین شرط که رسیدگی باین مناطق زودتر شروع بشود و در بهبود وضع آنان تسریع بشود که مسلماً جزو هدفهای دولت خواهد بود توفیق دولت را در اجرای منویات اعلیحضرت همایون شاهنشاه از خداوند مسئلت میکنم (احسن).

رئیس - آقای زهتاب فرد بعنوان مخالف صحبت میکنند.

زهتاب فرد - روزیکه برای اولین بار پشت این تریبون جهادای سوگند قرار گرفتم با خدای خویش عهد بسته و قرآن اکریم را ناظر بر تعهد خود قراردادم که هیچوقت تریبون مجلس را وسیله تسکین امیال شخصی و تأمین نظریات خصوصی قرار نداده و مصالح عالی مملکتی را فدای و جاهت ملی نکنم و بخاطر این بیت مقدس و احساس مسئولیت سنگین پارلمانی است که قبل از تصویب اعتبارنامه صورت کل پارلمانی خویش را اعم از منقول و غیر منقول جزئاً و کلا بعد از بیست سال مبارزات سیاسی و چهارده سال نامه نگاری بمبلغ شصت هزار تومان در روزنامه اراده آذربایجان با اطلاع عامه رساندم (دبیم - خوشا بحالت باد) تا اگر هر وقت فرصتی دست داد و از پشت این تریبون

راجع بحیف و میلهای احتمالی مسئولین امر و با سیاست کلی دولت مطالبی بیان داشتم همه بدانند برخلاف اکثر ناطقین گذشته، قصدم بالا بردن نرخ رشوه و سروسر پیدا کردن یا دولت های وقت نیست «به بخشید که دولت جناب آقای علم را دولت ابد مدت نمی شناسم و از دولتهای احتمالی بعدی نیز ذکری بمیان نمی آورم و قبلاً به عرض میلاکستان بزرگوارم وقتی که همکاران پارلمانی شنیدند که به عنوان مخالف اسم نوشته ام اکثر آقایان یکی یکی با بنده تماس گرفتند و یاد آوردند که این دولت دولتی نیست که با آن بشود مخالفت کرد این دولت افتخاراتی دارد که منحصر بخودش است البته بنده این را میدانم که از نظر علاقه به بنده و از نظر علاقه به مواد ششگانه می گفته اند با اینحال ملاحظاتی بنظر بنده رسید که سیاحت بعرضتان برسانم و باز این را هم بعرض برسانم که مطالبی را که نوشته ام و بنده از روی نوشته میخوانم به علت توصیه و حتی روی سانسور خود همکاران و دوستان عزیز من بود که همه شان اصرار داشتند مبادا اگر نوشته نشود خدای نکرده يك قدری تند رو بهائی بشود این را بنده برای همین موضوع نوشتم و من لازم می دانم بحضرت آقای نخست وزیر این محبوبیت و این توجه و حمایت عامه را تبریک بگویم ولی این بان معنی نخواهد بود که از عرض پاره ملاحظات و انتقادات لازم خود داری گردد

نمایندگان محترم و شریف بتحقیق تعجب خواهید فرمود که از میان وحدت و انفاقی که درین مجلس که مظهر انقلاب سفید شاهنشاه و مردم ایران است بنده بنام مخالف صحبت میکنم، آنهم وقتی که بحث درباره برنامه دولت با شد و برنامه دولت هم بقول جناب آقای نخست وزیر در يك جمله کوتاه خلاصه می شود و آن جمله کوتاه چنین است:

« به تمر رساندن انقلاب شاهنشاه و مردم ایران که با سر بلندی انجام یافته است.»

با چنین برنامه مقدسی که نمی توان مخالف بود پایه انقلاب بر اصول ششگانه شاهنشاه استوار است که در ششم بهمن ماه ۴۱ قریب به شش میلیون ایرانی یعنی قاطبه رأی دهندگان آنرا صحه گذاشتند و در حقیقت مکمل قانون اساسی ایران ساختند بنابراین تعجب آورست کسی از نمایندگان این دوره برخیزد و با دولتی مخالف باشد که خود را اجرا کننده این هدف ها میدانند و اناصاف هم باید داد که در این راه تا حد زیادی توفیق یافته است.

اجرای این نیت همانطور که نخست وزیر گفتند کوچک نیست عظیم است، و چنانچه در بیانات خود ذکر کرده اند:

« این تحول قابل مقایسه با هیچیک از تحولاتی که تا کنون در کشور کهنسال ما بوجود آمده است نیست، و یا آنجا که بیک حقیقت روشنی اشاره میکند که:

« از هزاران سال پیش اصول طبقاتی در کشور حکمفرما بود و يك اقلیتی در هر شکل و وضعی چرخهای حکومت را می چرخاند در استبداد صورتی و در مشروطه بصورت دیگر، در استبداد بصورت تزدیکی با مراکز قدرت و در مشروطه به صورت اشغال کرسی های پارلمان»

اینها حقایق قطعی است که کسی منکر آن نمیتواند باشد درین چند سالی که افتخار روزنامه نگاری داشتم بکرات همین حرف را نوشتم و گفتم که مشروطیت بکلی از مسیر عادی خود منحرف شده است و يك اقلیتی برای حفظ آلاهی و الوف خود کرسی های نمایندگی را اشغال کرده اند البته نمیخواهم عرض کنم هر کس که وکیل گذشته بود چنین بود مخصوصاً در سالهای اخیر، بلکه نظرم بغالب آنان بود - در حقیقت مملکت نیول اینان بود هر کار میخواستند میکردند و هر منفعت نامشروع را حفظ می نمودند، پس حالا که دست این اقلیت نافذ قطع شده است و برهبری شاهنشاه نمایندگان اکثریت ملت یعنی طبقات زحمتکش در اینجا جمعند یکی از نمایندگان که خود از مظاهر انقلاب مقدس است برخیزد و از پشت تریبون بدولت مجری انقلاب مخالفت کند و بتازد باید بعرض برسانم که بنده خود از مؤمنان متعصب اصولش گانم این آرزوی هر ایرانی شریف و اصیلی بود و هست که اکثریت مردم ایران دارای علاقه مشخص باشند دهقان صاحب آب و ملک بشود - کارگر دارای منافع مشخص از نفع کارخانه باشد خرده مالک تأمین کافی و همیشگی پیدا بکند و سایر طبقات نیز تأمین داشته باشند فرهنگ و بهداشت هم تعمیم یابد.

امروز نه فقط برای جناب آقای نخست وزیر روز با سعادت است ما نمایندگان نیز افتخار میکنیم که پس از انجام يك انقلاب مقدس و بزرگ در مجلس ایران گرد آمده ایم زیرا بر آستی کشور ما با رهبری و تیزی بی وقف نظر شاهنشاه در راهی بسیار بی سابقه وارد شده و حقیقتاً همانطور که گفته شد کشور کهنسال ما دارد جوان می شود.

پس بحث بنده مطلقاً در اصول نیست و اگر حرفی دارم مربوط به فروع مسئله است و از آن جمله گذشت و اغماض و

آسان گرفتن دولت بردشمنان انقلاب بوده است. انقلابی که در ایران بفرمان شاهنشاه و تصویب ملت ریشه گرفت دشمنان و عناصر ضد انقلاب فراوان داشت در نطق آقای نخست وزیر اشاره ای باین عناصر شده بود و گفتند که دولت بانام قوا آنان را در هم کوبید در اینجا با جناب آقای رئیس دولت هم عقیده نیستیم و نمیتوانم باشم متأسفانه با عناصر ضد انقلاب آنطور که باید و شاید عمل نشد و طبق رویه معموله سابق با گذشت و غمض عین از گناهان اکثر آنان گذشتند، در حالیکه جرم آنان جرم ناخوشدونی بود شاه بیت انقلاب مسئله اصلاحات ارضی بود بر طبق اعلامیه های دولت از زمان شهادت ملک عابدی، بعد يك سلسله توطئه که مرکز آن شهادت اطلاعیه های رسمی در تهران بود و سر دیگر در جنوب بوقوع پیوست که متأسفانه در جنوب منجر بقائله فارس شد و خون بسیاری از مردم این مملکت را ریخت این جنایات همچنان در ابهام باقی مانده است و جانیان شناخته نگردیدند چرا؟ سکوت و رویه دولت جناب علم مورد تأیید ملت ایران نیست دولت در اعلامیه های رسمی خیر داد که ایشان را می شناسد حتی از تباطأ آنان را نیز علنی کرد اما مثل آنکه از سر تصویرات آنها گذشت، یکسره به بونه فراموشی افتاد ولی جناب آقای علم، ملتیکه برهبری شاهنشاه قیام کرده نمیتواند این فجایع و مسیبتین آنرا از خاطر بزداید. آنچه خواندیم از تهران تحریکاتی شروع شد و به منطقه بویر احمدی رسید میخواستند ایالات رشید جنوب را آلت کنند در يك منطقه ظاهراً موفق هم شدند، بویر احمدی چندی طفیان کرد در دست این افراد تفنگهایی بود میگفتند بولهای بدیشان داده اند آنچه مسلم است عده ای سر باز رشید شهید شدند تا این قتنه پایان گرفت مخارج سنگینی به مملکت بتحقیق تحمیل شده است در اعلامیه ها خبر داده شد که این عناصر مخرب و ضد انقلاب در توقیف دولتند اما هنوز کسی از محاکمه آنان خبری ندارد، عبارات دیگر مسیبتین اصلی، ظاهراً شناخته نشده اند، آیا تصور نمیرود این نوع سست گرفتن موجب بشود که باز هم عناصری یافت بشوند و منتظر فرصت بگردند خائن باید به مجازات برسد (صحیح است) خوشبختانه انقلاب عظیم ایران با درایت و تیزی بینی و عظمت فکر شاهنشاه بدون خونریزی بنفع طبقه زحمتکش پایان یافت ولی عده خونریزی بدان معنائیست که حتی توطئه کنندگان راحت، باشند ایشان چند روزی در بازداشت بسر میرند و سپس دوباره در سر گرفته ها و روی کوهها بغارت مشغول می گردند بنده بنام يك ایرانی - يك روزنامه نگار ایرانی - يك

نفر نماینده پارلمان ایران يك مرد محروم و متعلق بطبقه خود خواستارم از جناب آقای نخست وزیر با مرادوشن فرمائید که واقعات تمام قوای دولت برای سر کوبی عناصر ضد انقلاب بکار رفته و خائنین را منکوب کرده اید با آنکه عرض مرا قبول کنند که سهل گرفته شده و سست در مقابل آنان اقدام بعمل آمده است.

جناب آقای نخست وزیر، سؤال اینکه از شما و دولت شما میشود نیازمند جواب صریح و قانع کننده میباشد این تعارف نیست معامله نیست خونی که ریخته شده خون ارزش داری است باید جواب گفته شود راهی که شاه انتخاب کرده، راه ملت است، شاه راه است و ملت در این راه، از هیچ نیرو و مانی وحشت ندارد، این راه باید با قاطعیت تمام، طی گردد بفرمائید تفنگی که در دست این افراد بود از کجا آمده است چطور این تفنگ باورسیده بولهای هنگفتی که خرج شده بدست کدام عوامل بوده و از کجا رسیده است چه کسانی پول این تفنگها را داده اند از لوله این تفنگها گل گولهای خارجی شده که جوانان رشید را بخت و خون کشید خوکهای این یاسداران مملکت را چه کسی میدهد آیا صحیح نیست که عرض میکنم محکم نگرفته اند و باز بیاری بهر جهت گذرانده اند؟

جناب آقای نخست وزیر در نطق خودشان فرمودند: «اولین گرفتاری دولتشان در ابتدای خدمتگذاری افسانه ورشکستگی مملکت بود» معنای این حرف آنست که یکی بدروغ گفته است مملکت ورشکسته شده و ازین راه خسارات جبران ناپذیری بکشور وارد گشته است بهترست جمله آقای نخست وزیر را تکرار کنم:

«مشکل اول دولت افسانه ورشکستگی بود مسئله بودجه بصورت لاینحل جلوه کرده بود موضوع ورشکستگی کشور چنان در دنیا پشت مملکت را خمیده بود که بصورت ظاهر تصور میرفت کشور نتواند ازین مهلکه خلاصی یابد»

بسیار خوب این اقرار صریح جناب آقای نخست وزیر است همه مردم گویند این حرف بدروغ را می شناسند هنوز جمله حساب شده این جمله سیاسی در گوش من طنین انداز است که در اول روز زمامداری خود گفت: اخباری دارم که اگر بگویم همه وحشت می کنید و خزانة مملکت بقدری خالیست که باید از اعزام مرضی بخارج خودداری شود و با این حرف، با این يك كلام، هزاران نفر را با فلاس و اقتصاد مملکت را تهدید و هم اکنون نیز، بازار، چوب این يك كلمه این مرد مدعی اقتصاد و سیاست را می خورد گناه این دروغزن تنها این

نمود این مرد با مشروطیت دشمن بود این مرد می گفت صحبت از مجلس و انتخابات نکند که حج من باطل می شود من نمی خواهم بگویم و باین نتیجه تلخ برسیم و با آن دسته هم - آهنگ بشوم که میگویند کارد دسته خود را نمی برد ولسی می خواهم این حرف را بزخم و با این حرف معتقد بشوم این مرد در نطق صریح خود می گفت: در داد و از مشروطیت همه جامجلس مزاحم مملکت بوده اگر کار مفیدی هم انجام میدادند متأسفانه با تخریبهای بی مورد مجلس جلو پیشرفت گرفته می شد، این مرد علناً و باز بدروغ تظاهر میکرد که فلان دولت خارجی از وی حمایت می کند.

عملیات مفسدت آمیز او را مردم بحساب فلان کشور خارجی می گذاشتند - این مرد با آزادی و آزادی مخالف بود - عدلیه مملکت را محل ارباب و اخافه قرار داده بود ولی جناب آقای دکتر باهری وزیر محترم دادگستری همان کارمندان را که در دوره ایشان از دستگاه دادگستری طرد گردیدند هنوز هم به پشت میزهای خود برنگشته اند هنوز هم چوب خدمت به مملکت را میخورند.

این مرد هر جا صرفه اش میکرد قانون را زیر پا می گذاشت و هر جا صرفه نداشت يك که را کوهی نشان میداد در افواه هست که هزاران آلودگی مالی و سیاسی خودش و خانواده اش دارند آنوقت کسی که تیشه به ریشه این مملکت زده است اعتبارات داخلی و خارجی مملکت را برای مدتی دراز از میان برد آبروی مملکت را جلو خارجیان بر باد داد يك جمله اش حیف است که گفته نشود او میگفت اگر من بروم با انقلاب خونین می شود یا دیکتاتوری و دیدیم که تشریف بردند و اتفاقاً نه انقلاب خونین شد و نه دیکتاتوری بلکه انقلاب سفید و شریفی در مملکت بوجود آمد و بدون هیاهو و جنجال (دیهم - مملکت آباد شد) اصلاحات ارضی انجام گرفت و از دیکتاتوری خبری نبود با این مرد چکار کردید سکوت سکوت و خشتناك سکوتی که در تاریخ سیاسی ما روزی بایستی از نظر نسل جوان مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد کسی نگفت که بالای چشمت ابرو است (فولا بوند - چه ابرویی؟) خنده نمایندگان (مردم معتقدند و می گویند که کارد دسته خودش را نمیبرد. شما آقای نخست وزیر به تمام حسن نیتی که دارید با تمام توفیقاتیکه در این مدت نصیب شما و دولت شما شده است نمی توانید و تمیایستی هم فقط بود که مجری مؤمن و اصولی نیات ذات مبارک ملوکانه باشید در حالیکه این انقلاب با يك ذره سکوت و گذشت به هدف ملی لطمه شدید وارد می آورد.

حیثیت و شرف آبروی هر مملکتی در گرو اعتبارات و تعهدات و راه و روش سیاسی آن کشورست حال این آدم که اعتبارات مملکت را بر باد داد و ما را ورشکسته بتفسیر در جهان معرفی نمود و ذر داد و ستد را بروی همه بست و چنان جهان را ترسانید که کسی اعتماد نداشت ده ریال بتاجر ایرانی اعتبار بدهد با سخن و ربهای بی دربی و دلائل خودکاری کرد که اگر کسی صد دینار در بانکها پس انداز داشت و رداشت و گریخت بازار را با فلاس کشید بحران عظیم بیکاری را بوجود آورد. بودجه ای که بعد دیدیم عمل شد و بی صدا بقول آقای نخست وزیر با ناصد میلیون اضافه خرج سامان گرفت چنان وحشتناك نشان داد که موی بر بدن هر ایرانی راست میشد با این آقا چه کردید؟ من از معامله زمین و شکر شاهرود وقت دیگر سخن می گویم من از ماجرای گذرنامه و خرید و فروش آن در زمان دیگری حرف می زنم ولی فقط در آراء اینهمه صدماتیکه به وطن عزیز ما زد چه تنبیهی دید جز اینکه شق شق راه می رود و با عناصر ضد انقلاب ایران توطئه میکند و در آرزوهای ایران بر بلده خود غوطه ور است من بجناب آقای نخست وزیر ادرات دارم ایشان را همه می شناسند و روشی و نیتی است اما در حکومت اینها نهایت مطبوع و مطلوب نیست، جو انمردی عالی است اما نه با دشمن وطن، جسته و گریخته شنیده ام که میگویند جناب آقای نخست وزیر با ایشان دوستی شخصی دارند اما مملکت چه نصیری کرده است و چرا نباید دوستیها سبب بشود که بجای اجرای قانون و کيفر دادن به خائنان دوستی پنهان بشود و قلم غفور همه گناهان کشیده شود؟ این نمونه دیگری ازین عدم توجهها و اغماضهای بیهوده بود در نتیجه باز این مرد داعیه پیدا خواهد کرد و خانه خود را مرکز توطئه و دیسیسه قرار خواهد داد بحمدالله عوام فریب هم هست من بصراحه عرض کنم دود این اغماض و گذشت به چشم مردم ایران می رود باز هم دامی خواهد گسترده و خواهد گفت که خارجیان با من چنین و چنانند و باز مردم را بنحوی در زحمت خواهد انداخت اگر تمام گناهان این قبیل عناصر بخشوده باشد گناه تظاهر آنان به بستگی بفلان یا فلان سیاست خارجی بخشودنی نیست باید انشاءالله این مجلس این فکرهای مسموم و آلوده را از بیخ و بن بکند ایرانی باید متکی بمملکت خود، بشاه خود و به غرور و عزت نفس خود باشد این مکتبهای پوسیده که هر کسی يك سینه چیز فیلی « باشد باید از میان برود و نابود گردد.

در واقعه ۱۵ خرداد نیز مسئله روشن نشده است خوب

است درین مورد نیز دولت مسببین اصلی را که میخواستند مملکت را از میان ببرند تنبیه مکتفی میکرد. بهر صورت اعتقاد من برخلاف جناب آقای نخست وزیر بر آنست که نه فقط بنحو شایسته از قدرت دولت برای درهم کوبیدن عناصر ضد انقلاب استفاده نشده است بلکه ارفاق و محبت هم بعضی از آنان شده است. در جلسه گذشته، وقتی که رئیس محترم دولت برنامه خود را اعلام داشتند آنچه بیش از همه جلب توجه میکرد و آنچه بیش از همه با زندگی خاصی جلوه میکرد ادامه بی اعتنائی حکومت معظم له باستان آذربایجان میبود (خواججه نوری - چنین نیست آقا آذربایجان مهمترین استان ایران است شما حق ندارید این حرفها را بزنید چرا فاصله بین آذربایجان و فارس و سایر نقاط میاندازد؟ بین آذربایجان و افراد سایر نقاط ایران فرقی نیست) واقع امر اینست که سالهاست آذربایجان از چشم هر کز و مرکزبان افتاده، با وجود این حرفها سالهاست در برنامههای عمرانی و تولیدی دولت اسمی از آذربایجان برده نمی شود (بکنفر از نمایندگان - همه جا همینطور است) سالهاست از بودجه سرسام آور سازمان برنامه آذربایجان نمی رسد و بلاینکه ارقام چند صد میلیونی سدهای شهناز - دز - کرخ - سفید رود - لتیان خرج می شود ولسی آذربایجان در بی آبی بسر میبرد و درست چهارده سال است که سازمان برنامه در مطالعه سد تلخه رود که جمع هزینه آن بالغ بر چهل میلیون تومان می باشد وقت صرف کردند بالاخره بعد از چهارده سال مطالعه و پرداخت چند میلیون تومان باج سبیل به مهندسین مشاور «مشاورین امریکائی» ساختمان این سد مورد تأیید قرار گرفت ولی از نظر اقتصادی غیر سالم تشخیص دادند این بار مردم تبریز را به ساختن سد لیتوان امیدوار ساختند ولی متأسفانه در برنامه دولت جناب آقای علم، این اسم هم بهر ملاحظه از ملاحظات می بود زده شد. و با مقدار اینست که مردم تبریز باز هم در تشنگی و کم آبی بسر برد آقابان همه جای ایران سرای ما است همه جای ایران خلفه ما است این آرزوی ما است که همه جای ایران آباد و معمور باشد اما بملاحظات چند همکار محترم بدون اینکه عصبانی بشوید بمن حق بدهید که آذربایجان فراموش شده است مطالب را کوتاه میکنم همین الساعه این یادداشت را از جیبم در آوردم که یکی از آقایان فرستاده است:

هشترود منطقه ای است که بدون مبالغه می شود گفت

که انبار غله و آذوقه ایران است امروز این نامه را داشتم که نوشته بعد از ده روز که برف آمد این منطقه مردم این منطقه پنج ماه در حبس خواهند بود برای چه؟ برای اینکه هیچ جا راه ندارد (یک نفر از نمایندگان - اغلب نقاط آذربایجان چنین است) البته مخالفت من با دولت مخالفت اصولی است. عرایض را بملاحظاتی کوتاه میکنم چون خودم هم همینطور احساس خستگی میکردم میدانم که آقایان هم ناراحت هستند چند نامه ای آمده که بنده بخوانم یکی را آقای موقر مرقوم فرموده اند که اینکه دولت در گزارش خود به مجلس اشاره کرده که بابت بهره برداری از سد محمد رضا شاه پهلوی برق ارزان قیمت در اختیار اهالی گذاشته شده است متأسفانه این ادعا کاملاً مورد تأیید نمیتواند باشد و از بنده خواسته اند که از دولت بخواهم و بدولت یاد آور بشوم که قیمت برق در خوزستان با وجودی که بابت بهره برداری از سد ارزان تراشیده است ولی هنوز بعیزانی نیست که برای کارهای صنعتی و کشاورزی مقرر به صرفه باشد و دارندگان صنایع کوچک خوزستان قادر نیستند با نرخ فعلی برای صنایع و کشاورزی استفاده کنند همکار محترم دیگر جناب آقای کبیری راجع به سد کنجان چم که مدتی است از طرف سازمان برنامه اقدام شده ولی سالهاست بهر ملاحظه ای از ملاحظات مرحله نهائی نرسیده توجیه رئیس محترم دولت و مسئولین امر را بآن جلب کرده اند، بنده راجع به ترکیب کابینه و اعضای آن عرایض دارم که انشاء الله اگر فرصت شد در بودجه صحبت خواهم کرد و راجع به اراضی عباس آباد و بعضی از مطالب هم گزارشی دارم و برای اینکه وقت گرفته نشود به آقای نخست وزیر تقدیم خواهم کرد این پیشنهادی هم به بنده رسیده که اینجا عرض کنم و آن این است که آقایان اعضا هیئت دولت بهتر است مانند نمایندگان مجلس مراسم تحلیف بجای آورند چون بارو حائیتی که در در تیمار صنعتی می بینم و هم چنین در جناب آقای دکتر خوشین امیدوارم که این پیشنهاد هم پذیرفته شود و آقایان وزراء بیایند اینجا مراسم تحلیف بجای آورند

رئیس - آقای رهبر بعنوان موافق صحبت میکنند **رهبر** - بنده افتخار دارم که نمایندگان از طرف نمایندگانی محترم و عزیز گروه دهقانان در مجلس شورای ملی بنحو خیلی موجز و مختصر در برنامه دولت صحبت میکنند برنامه ای که دولت جناب آقای علم بمجلس داده اند برنامه ای است که منشأ آن اصول ۶ گانه انقلاب شاه و ملت

است گزارشی هم که از کارهای گذشته دولت در زمان قمرت دادند اعمالی بوده است که ملت ایران برهبری خردمندانه شخص اول مملکت آنها را یکی پس از دیگری تصویب کرده است مهمترین موضوعی که بعقیده گروه نمایندگان دهقانان مجلس شورای ملی در برنامه دولت از آن با اهمیت خاصی ذکر شده است تعقیب و تکمیل قانون اصلاحات ارضی است که سر فصل آن الغاء رژیم ارباب و رعیتی و آزادی بی قید و شرط زنان و مردانی است که در روستاها و مزارع کشور اکنون صاحب آب و خاک شده و با سرفرازی و شادمانی به شاهنشاه خود ثنا و دعا میفرستند دهقانان ایران پس از طی سالها ذلت و مشقت امروز که بنا بر اراة شخص اول مملکت و پشتیبانی حیرت انگیز همه طبقات ملت پای از زنجیر اسارت بیرون کشیده اند قدر این موهبت عظیم را بخوبی می دانند و مصممند که بیاس فداکارهای شاهنشاه بزرگ و بعنوان سیاس گذاری از ملت شرافتمند ایران دست بدست هم داده و با یگانگی و هم آهنگی هر چه بیشتر برای ساختن ایرانی آباد و آزاد شتاب ورزند اکنون که کشاورزان ایران این فرصت را یافته اند که نمایندگان خویش را در صف نمایندگان دوستان کارگرو طبقه روش فکر و دارندگان افکار مترقی ببینند از دوره بیست و یکم مجلس شورای ملی و دولت شاهنشاه انتظارات فراوانی دارند. انتظارات و توقعاتی که حق طبیعی هر موجود زنده و لازمه بقای انسانهایی است که در قرن حاضر زندگی میکنند نمایندگان کشاورزان ایران بخوبی میدانند که برای هم آهنگ ساختن زندگی ملت ما با سایر ملتهای مرفقی جهان و تأمین سعادت و تضمین پیشرفت و بسط و توسعه دمو کراسی در همه شئون اجتماعی دولت و مجلس باید با وحدت و اتفاق کامل و بیارواح همکاری و حسن نیت در محیطی سرشار از صفا و داد دست اتحاد و یگانگی بهم داده وظائف سنگین و خطیری را که ملت ایران در روز تاریخی ششم بهمن و در کفره نهضت آزاد زنان و آزاد مردان مجلس شورای ملی و دولت شاهنشاهی انتظارات فراوانی دارند انتظارات و توقعاتی که حق طبیعی هر موجود زنده و لازمه بقای انسانهایی است که در قرن حاضر زندگی میکنند نمایندگان کشاورزان ایران بخوبی میدانند که برای هم آهنگ ساختن زندگی ملت ما با سایر ملتهای مرفقی جهان و تأمین سعادت و تضمین پیشرفت و بسط و توسعه دمو کراسی در همه شئون اجتماعی دولت و مجلس ما باید با وحدت و اتفاق کامل و بیارواح همکاری و حسن نیت در محیطی سرشار از صفا و داد دست اتحاد و یگانگی

بهم داده وظائف سنگین و خطیری را که ملت ایران در روز تاریخی ششم بهمن و در کفره آزاد زنان و آزاد مردان ایران برای آنان معین و مقرر داشته است بخوبی انجام دهند منشاء اصلی و امیدواری فراوان نمایندگان دهقانان و کشاورزان ایران نسبت باین مجلس و این دولت بیشتر از آن است که هم این مجلس و هم این دولت از یک منبع و از یک مبداء الهام میگردند این مبداء و منشأ هم با افکار مترقیانه شاهنشاه است که همه طبقات مردم مملکت ما خواستار اجراء و بشمار رسیدن آن است رجاء و اتق داریم دولت آقای علم با همکاری مجلسین توفیق یابد برنامه ای را که به مجلس شورای ملی و مجلس سنا تقدیم داشته است بنحو شایسته ای بمرحله عمل و اجراء در آورده موجب رضایت خاطر خطیر شاهانه و ملت ایران را فراهم سازد همچون نهضت اثنالافی ششم بهمن به تفصیل راجع به جزئیات برنامه دولت صحبت کرده اند اینجا بن وارد تفصیل نمی شوم و فقط بعلم نمایندگی از طرف گروه دهقانان که در نهضت اثنالافی افتخار خدمت در این مجلس را دارند خواستم نسبت به اهمیت این برنامه بزرگ و این تحول عظیم چند نکته باستحضار رسانده و توفیق دولت را در خدمت بد ملت و شاهنشاه محبوب از طرف کلیه دهقانان کشور مسألت نمایم.

رئیس - آقای دکتر جعفری بعنوان مخالف صحبت میکنند.

دکتر جعفری - من از پیشگاه قادر متعال میخواهم که مراد خدمتی که به بهدهام محول شده است و برای انجام آن سوگند خورده ام باری فرماید و چون اولین مرتبه است که بشع این تربیون مقدس که خونهای آزاد مردان است قرار گرفته ام و بعنوان نماینده ملت صحبت میکنم بر خود فرض میدانم سرتعظیم و تکریم بدینشگاه شاهنشاه عدالت گستر که با انقلاب سفیدی که به اراة شخص شاهنشاه و تصویب اکثریت قاطع ملت ایران بتصویب رسید و مشروطیت ایران را در مسیر اصلی خود قرار داد فرود آورم. بنده قبل از شروع سخن بجناب آقای علم نخست وزیر تبریک میگویم. تبریک نه از این جهت که تکیه بر کرسی صدارت زده اند، تبریک ازین جهت مسلم که در گذشته توفیق خدمت پیدا کرده اند تا توانسته اند جلب عنایت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی ما نموده و بار دیگر بدین سمت انتخاب بشوند. (صحیح است) خدماتی که در گذشته کرده اند مؤثر بود. هم خود جنابعالی و هم آقایان وزراء، با کثر آقایان وزراء بنده اراة دارم و این نزدیک آنها را می شناسم و قلیکه می بینم تیمسار سپید ریاحی ساعت پذیرائی

خود را ساعت شش قرار میدهند یا آقای دکتر باهری تا ساعت دوازده شب در دادگستری هستند، با آقاسی دکتر پیراسته سلامت خودشان را از دست میدهند من واقفانتم میبرم (خنده شدید نمایندگان) (زنگ رئیس) البته این را که عرض کردم سلامتی شان را از دست داده بودند و حالا سالمند بنده چون وقت گذشته است بسیار باختصار صحبت میکنم يك قدمت برنامه جنابعالی استادانه تنظیم شده است بشمار رساندن انقلاب میباشد این برنامه خود مجلس هم هست، این مجلس اصلاً باین جهت وجود آمده است که این انقلاب را بشمار برساند این مجلس باید بگویم اکثریت قریب با نقاش، نمایندگانی هستند که عاشق خدمت هستند و علاقمند بشاهنشاه و مملکت هستند، طریق صلاح مملکت بشمار رساندن این انقلاب است بنابراین بنمایندگان مجلس کسی که مخالف باشمار رسانیدن این انقلاب باشد وجود ندارد (صحیح است) اما در فرم اداری که عنوان فرموده اند جناب آقای نخست وزیر، جنابعالی يك نکته بسیار خوبی را توجه فرمودند و اشاره فرمودند و آن اینکه اظهار امیدواری فرمودند که این مجلس قانون استخدام را تصویب بکند، بنده جنابعالی، چه خودم، چه از طرف نمایندگان قول قطعی میدهم که این مجلس، مجلس کار است، مجلسی نیست که چوب لای چرخ دولت بگذارد، این مجلس کار خواهد بود و از روز اول نشان داد که آماده کار است مسلم بدانید و مطمئن باشید که لواج مفید شمارا تصویب خواهد کرد و تسریع در تصویبش خواهند داشت. بنابراین عذری برای دولت باقی نخواهد بود، اما بدو نکته باید اینجا توجه بفرمائید، یکی اینکه باید در اینجا راجع به تخمین غیر رسمی در این قانون استخدام رفع تبعیض از آنها بفرمائید باین مستخدمین ظلم شده، اینها ممکن است تابع اغراض شخصی قرار گرفته باشند، ممکن است بنده با کسی خوب نباشم او را از خدمت معاف کنم، بنده اگر مشول خدمتی در تشکیلات دولتی باشم، این شخص که مستخدم غیر رسمی است مثل بنده ای که تا دیروز مستخدم دولت بوده ام و خدمت رسمی داشته ام از حقوق باز نشستی و با از حقوق انتظار خدمت استفاده نخواهد کرد باین قسمت توجه بفرمائید و در تشکیلات اداری تبعیض را از بین ببرد انتصابات بجائی که می شده است در سابق، در تشکیلات جلوگیری بفرمائید، چیزی که ناراضی میکند مستخدم دولت را این مطلب است، يك مستخدم می بیند که کار کرده و کار می کند و احیاناً از اضافه کار استفاده نمیکند و يك مستخدم دیگری را می بیند که کار نمیکند و از این مزایا

احیاناً استفاه میکند باین نکات بسیار توجه فرمائید و اما بعضی از آقایان مستخدمین دولت هم در عین حال فکر میکنند این نکته را آقای حاذقی فرمودند و با یکی دیگر از آقایان بودند که اشاره کردند این است که ایجاد عدم رضایت در بعضی موارد کوچک میکند فرضاً نشستن نوری اطاق و در را بستن و کسی را راه ندادن این چیز ایجاد ناراضی فایده دیگری ندارد، اگر نخست وزیر چنین کاری بکند و یا یکی از آقایان وزراء بکند در غیر ساعت اداری مهم نیست ولی اگر يك عضو کوچک بکند بسیار ناپسند است، اینها فراموش کرده اند مستخدمین نوکیر ملت هستند بنده آن موقعیکه در دستگاه دولت بودم بارها گفته ام که آقایان، حقوق بگیریم از ملت و نوکیر ملت هستیم (صحیح است) بنابراین برای ما فخری ندارد، در مورد امور مالی بسیار ارزنده بود که بودجه عوض اینکه متناسب باشد متعادل باشد، اگر بودجه متناسب بود همان فرمایشی که فرمودید مملکتی که در حال رشد است نمی تواند بودجه متناسب بآن خوبی داشته باشد، اما این عدم تعادل بودجه را از آن جهت عرض میکنم اشکالی ندارد، اما يك نکته دیگر باید عرض کنم که توجه فرمائید، آن توجهی است که باید بشهرستانها بکنید، از جهت برنامه، البته تهران مال این مملکت است اما همه اش تهران نیست، متأسفانه شهرستانها آن توجهی که باید بشود نشده است مثلاً نمایان شخص جناب عالی اطلاع دارید یا خیر ولی شاید اکثر آقایان ندانند و اطلاع نداشته باشند در حوزه انتخابیه بنده يك جایی است بنام عربستان، شاید ندانند در ایران هم عربستان هست این وجه تسمیه باین دلیل است که خشک است، امسال خشک خشک است اگر باین نقطه از خوانسار و گلپایگان توجه نشود واقعاً مردم ناچارند از آنجا آواره بشوند بروند بتهران و این طرف و آن طرف، اینها وضع زندگیشان واقعاً بسیار بسیار ناگوار است، می خواستم تقاضا بکنم از آن جاهاییکه فرمودید مجانی است البته خیلی هم محرمانه فرمودید؟ چند حلقه مجانی در آنجا زده شود خوانسار که از نقاط پر آب بوده نیز گرفتار خشک سالی و بی آبی گردیده است توجه کافی و اقدام لازم را دستور فرمائید.

راجع بفرهنگک و بهداشت شاید بودجه کمی در نظر گرفته اند بنده از حضور جناب آقای وزیر فرهنگ استفاده میکنم و عرض میکنم قبل از اینکه بدانها نگاه توجه بشود که برای مملکت خیلی لازم است بمدارس باین توجه بشود، الان هستند

در شهرستانها دبستانهایی که محصلین جمع شده اند و کلاس ندارند (صحیح است) فرضاً در گلپایگان، باز بر میگردد بحوزه انتخابیه خردم، گلپایگان چهارم دخترانه ندارد و محصلین با تکلیف هستند این است که میخواهم راجع باین قسمت استدعا بکنم شهرستانها در این باره هم توجه فرمائید، راجع به بهداری هم همینطور باز بر میگردد بحوزه انتخابیه خردم عرض کنم که در گلپایگان و خوانسار جراح نیست، بیمارستان نیست، اما نیست، همین چند وقت پیش يك کسی بعلت يك بیماری کوچک بینی آید بیست که نتوانستند عمل بکنند وسیله داشتند مرد بیست و يك سال زحمت کشید برای يك اولاد و او را از دست داد، ما اغلب اولاد داریم و میدانیم اولاد را از دست دادن، آنهم در این سن خیلی درد آور است، این را آقای وزیر بهداری يك توجهی فرمائید، در مورد کشتاوروی هم تقاضا میکنم با این رفورم عمیقی که بعمل آمده، حالا به وضع این دهقانان توجه فرمائید، دهقانان آزاد باید از کمک بیشتری استفاده کنند تا بتوانند خودشان را حفظ کنند، فرضاً بدر ندارند بهشان کمک بشود. باین مطلب هم توجه فرمائید.

آخر عرایض هم راجع به داد گستری است بنده داد گستری دولت جناب عالی را تبریک می گویم نه از جهت اینکه خودم افتخار داشته ام در خدمت عدلیه بوده ام ولی از این جهت میگویم که از روز اول اعلام فرمودید که داد گستری با سیاست دوراه جدا از هم دارد و الحق هم ثابت کردند آقایان وزرائی که بودند سیاست را دخالت ندادند اما باین داد گستری خیلی خیلی ظلم شده. این داد گستری دستخوش يك حوادث عجیب و غریبی قرار گرفته است قاضی که بایستی مصون باشد بموجب قانون اساسی آن مصونیت و استقلالش را رعایت نکنند. (یکی از نمایندگان - کی نکرد؟) مصونیتش را رعایت نکردند، استقلال قضائی را زیر پا گذاردند. عرض کردم در دولت شما این مطلب را بقوی رعایت کردند اما توجه فرمائید و اقدامی فرمائید. چون میتوانم بگویم جناب عالی همیشه رئیس دولت هستید انشاء الله باشید و دولتتان هم طولانی باشد چون منشاء خدمت بودم اما فکر بکنید که بکروز جناب عالی نخست وزیر

نیست که بهشان ظلم بشود، بنده بیش از این، چون وقت گذشته است عرض نمیکنم، مطالب زیادی دارم که میخواستم باستحضار آقایان برسانم ولی چون وقت گذشته است مزاحم نمی شوم (احسن) مجلس مسلماً با این برنامه شما موافقت خواهد کرد و رأی کافی خواهید آورد ولی امید اینکه بمطالبی که عرض کردم توجه فرمائید تا بیش از پیش آنچنانکه باید و شاید خدمت بمملکت بکنید، چند نفر از آقایان یادداشتهایی داده اند که اکثر راجع بحوزه انتخابیه شان هست بنده دیگر وقت آقایان را نمی گیرم. بعد خودشان تشریف خواهند آورد و بیان خواهند فرمود.

رئیس آقای البرزی بعنوان موافق صحبت میکنند

بفرمائید.

گنیز ادا البرزی - بدو از مقام ریاست تشکر میکنم که اجازه فرمودند بنده چند دقیقه ای مزاحم وقت خانمها و آقایان نمایندگان محترم بشوم چون بنده برای اولین بار است که از طرف گروه کارگران عضو مؤلف نهضت ششم بهمین پشت تربیون مجلس شورای ملی می آیم لازم است از مقامی که اختلاف طبقاتی را از بین برد و ماکارگران و دهقانان زحمتکش و طبقه نسوان که در حقیقت نمی از جمعیت ایران را تشکیل میدهند در این مکان مقدس راه داد و بدینوسیله میتوانیم آنچه در قلب خود داریم پشت این تربیون مجلس شورای ملی که محل قانونگذاری مملکت ما است بیان بکنیم.

قبول فرمائید هم اکنون که باشما صحبت میکنم خودم هم باور نمیکنم که من همان کارگر پر روز نماینده امروز میباشم (چند نفر از نمایندگان - باور کنید) بنده این موفقیت عظیم و بی سابقه را به همه صفوفیکه نام بردم از مصمم قلب تبریک میگویم شخصاً بخود میبالم که از طرف نهضت ائتلافی ششم بهمین آمادگی نمایندگانیکه از شهرستانهای کارگری انتخاب شونید در راه بشار رساندن لواجیح ششگانه پیشنهادی شاهنشاه محبوب اعلیحضرت همایونی اعلام کنم ما کارگران در برابر این محبت عظیم فقط میتوانیم با از خود گذشتگی و فداکاری دین خود را اداء کنیم

و اما راجع به دولت بنده حاجت نمی بینم عرایضی کنم لیدر نهضت ائتلافی ششم بهمین آنچه لازم بود باستحضار رسانیدند ما آماده هستیم که با توجه به حفظ منافع طبقه زحمتکش مملکت همراه طبقه مترقی و تحصیل کرده دولت خدمتگذاریکه بتواند مصالح ملت ایران و نیات شاهنشاه را تأمین کند حمایت میکنیم بنده در اینجا اعلام میکنم که نیروی علمی و روشنفکران

و بازوی زحمتکشان که بر بهری شاهنشاه ایران را بعداً کثر ترقی و تعالی خواهند رسانید هستیم. (احسن)

رئیس - جناب آقای نخست وزیر فرمایشی داشتید بفرمائید.

نخست وزیر - بنده نمیخواهم وقت خانمها و آقایان محترم را زیاد بگیرم فقط میخواستم اینجا عرض کنم از آقایانی که موافق صحبت فرمودند و آقایانی که مخالف صحبت فرمودند از هر دو دسته شکر گزارم البته آقایانی که موافق صحبت فرمودند فکر میکنم صحبتشان در هدایت دولت بود (صحیح است) در ارشاد دولت نسبت بکارهایی که در آئینده داریم من خیال میکنم وضع مملکت ما بجائی رسیده است که دیگر مجلس جدا گانه حرفی بزند و دولت جدا گانه اقدامی بکنند و یا مجلس از اقدامات دولت بی خبر باشد در بین نیست (احسن)

همه ما در يك طریق صلاح مملکت قدم بر میداریم و مسلماً این راهی را که در پیش گرفته ایم برفاه و صلاح مردم منتهی خواهد شد (نمایندگان - انشاء الله) ما الان يك برنامه ای را دنبال میکنیم که شاید هرگز در مملکت سابقه نداشته است یعنی شاید نیست و قطعی است. الان بیش از بنده یک نفر از کارگران محترم صحبت میکردند، پیش از ایشان يك نفر از قضات داد گستری صحبت میکردند، پیش از ایشان يك نفر از طبقه روزنامه نویس که متأسفانه مخالف دولت هم بودند صحبت میکردند. پیش از ایشان يك نفر از بانوان محترمه صحبت میکردند اینها دلایل چیست؟ اینها همه نمونه يك جهش دسته جمعی بجلو است (صحیح است) اگر مجالس گذشته را در نظر می گرفتید، بنده نمیخواهم نسبت بيك طبقاتی خدای نکرده اظهار يك ناسپاسی بکنم ولیکن بیشتر مشاهده میکردید که با يك مالک صحبت میکرد یا با يك تاجر صحبت میکرد و یا هم اقلاً یکی از طبقات ذی نفوذ. در مجله سخن آماری دیدم از اینکه در طول بیست و يك دوره مشروطیت ایران چه طبقاتی وارد مجلس شورای ملی شده اند، این تا بلو که خیلی گویائی بود عرایض امروز بنده را تأیید میکند و آقایان ممکن است توجه فرمایند که واقعاً چه انقلابی در مملکت ما اتفاق افتاده

است (صحیح است) این انقلاب همانطوریکه خود مجلس شورای ملی توجه دارند با پیش بینی و تیز بینی و روشن بینی شاهنشاه ایران اتفاق افتاده (صحیح است) وظیفه ماست که این انقلاب را بشمار برسائیم. بنابراین مسلماً دولت و مجلس و مردم و قاطبه مردم راه مشترکی دارند (صحیح است) بنابراین بنده راهنماییهائی که آقایان فرمودند خیلی مغتنم می شمارم و فکر

است (صحیح است) این انقلاب همانطوریکه خود مجلس شورای ملی توجه دارند با پیش بینی و تیز بینی و روشن بینی شاهنشاه ایران اتفاق افتاده (صحیح است) وظیفه ماست که این انقلاب را بشمار برسائیم. بنابراین مسلماً دولت و مجلس و مردم و قاطبه مردم راه مشترکی دارند (صحیح است) بنابراین بنده راهنماییهائی که آقایان فرمودند خیلی مغتنم می شمارم و فکر

میکنم دولت توفیق پیدا بکند آنچه که آقایان راهنمایی بفرمایند در خیر و صلاح مملکت عمل بکند (نمایندگان - انشاءالله) يك مطالبی را ضمن فرمایشات مجلس که آقایان فرمودند بنده اینجا یادداشت کرده‌ام که با کمال اختصار جواب عرض خواهم کرد شاید جواب همه مطالب نباشد ولی فکر میکنم که رؤس مطالب هست اولاً از سخنان محبت آمیز جناب آقای منصور رئیس فراکسیون نهضت ائتلافی ششم بهمین بسیار متشکریم، ایشان وضع مملکت را آنطوریکه هست تشریح فرمودند و امید و آرزوی آنرا که برای آینده مملکت اظهار داشتند نیز هدفی است که قطعاً باید مملکتمان بطرف آن برود (صحیح است) من اطمینان میدهم حالا که نهضت ائتلافی ششم بهمین که اکثریت مهمی را در مجلس تشکیل می‌دهند قصد پشتیبانی از دولت را دارند همکاری نزدیک را نسبت بمسائل مختلف با نمایندگان این فراکسیون خواهیم داشت یعنی دولت از راهنماییهای فراکسیون استفاده خواهد کرد، آقایان دیگر هم که صحبت فرمودند بنده مخصوصاً چه آنهایی که نسبت بخود اظهار لطف کردند و چه آنهایی که راهنماییهایی را بصورت مخالف در پشت تریبون اظهار فرمودند عرض میکنم که همانطوریکه در اول عرایضم گفتم بصورت راه همان راه واحدی است (صحیح است) و بنا بر این بطور قطع و یقین ما از پشتیبانی آقایان برخوردار خواهیم بود (صحیح است) البته در صورتیکه وظایفمان را انجام بدهیم. بنده این انتظار را ندارم که اگر احیاناً دولت از وظایف خودش غفلت کرد باز هم آقایان تأیید بفرمایند (احسنت) نظرم هست يك دفعه در همین مجلس بنده عرض کردم که در مجلس خلیفه دوم وقتی که میگفت ما اگر در راهمان مستقیم نبودیم شما چه کار خواهید کرد یکی از حضار جلسه بلند شد و گفت ما با همین شمشیرهای کج شما را مستقیم خواهیم کرد، البته انتظار هر دولتی است که اگر راه مستقیم نرود شمشیر کج مجلسین بر فرق او فرود می‌آید (احسنت) (یکی از نمایندگان - کان - اگر هم خدمت کردید تشویق میشود) البته منفردین به بنده اظهار لطف فرمودند سیاستگر از آن آقایان راه بنده منفردنی دانم (صحیح است) بعلمت اینکه همه در زیر لوای منشور انقلابی شاهنشاه و مردم ایران هستیم (صحیح است) يك مطالبی را که عرض کردم یادداشت کرده‌ام با کمال اختصار جواب عرض میکنم بطور کلی در چند مطلب مهم و اساسی آقایان همه صحبت فرمودند که عبارت بود از بهداشت، فرهنگ، اقتصاد، داد گستر و غیره و غیره. قانون استخدام که پایه و اساس رفاه

اداری مملکت خواهد بود، اینها مسائلی است که اگر بخوام جزء بجزء جواب عرض بکنم باز هم دوباره برمیگردیم بجایی که روز اول بودیم یعنی آنچه که بنده عرایضی داشتم عرض کردم آقایان هم آنچه لازم است هدایت بود فرمودند، بالاخره مذاکره بود فرمودند بنده جواب همه این مطالب را در یکی دو جمله عرض میکنم و آن این است که بار مملکت ما موقعی بمنزل خواهد رسید که حدود کار ما از حدود انجام وظیفه و از حدود انجام تکلیف و از حدودی که برای خودمان فرض میکنیم تجاوز بکند و بمرحله فداکاری برسد (صحیح است) بنده باین نکته مهم بسیار اهمیت میدهم و من باب مثال عرض میکنم اگر احیاناً، حالا تصادفاً این مطلب بنظم رسید ولی منظورم نیست که چنین چیزی هم هست، اگر احیاناً آمدم حقوق اطباء را اضافه کردم بعنوان اینکه طبیعی که بولادیات می‌رود باید حتماً در اداره خودش بنشیند و از مردم پول دریافت نکند اما اگر احیاناً طبیب در حد فداکاری برای مملکت نبود ممکن نیست شما طبیب را کنترل کنید، باید فداکاری داشته باشد، باید معلمان، طبیبان، کارمندان، کارگرمایان احساس داشته باشد و رای حدود انجام وظیفه و ادای تکلیف فداکاری کنند یکی از مسائلی که مملکت الان در طریقتش افتاده است که برسد همین امر است که اکثریت قریب بانفاق مردم احساس بکنند که صاحب مملکت خودشان هستند (صحیح است) در اینصورت بطور قطع انجام وظایف بصورت انجسام وظیفه در مقابل يك دینی یکی ازین خواهد رفت و بطور قطع با آنجا خواهد رسید که فداکاری بینجامد، این فداکاری از حدود کار اعطاء دولت، کارمندان دولت، کارکنان دولت باید خارج بشود و خارج خواهد شد و باید بطبقهات مختلف سربایت بکند که من باب مثال عرض میکنم احیاناً کسی که میخواهد بجای سکه در تلفن چرم بیندازد حساب بکند اگر این تلفن خراب شد مال خودش است در اینجا است که قطعاً نسبت بمملکت و امور مملکت فداکاری پیدا میشود. اگر این فداکاری پیدا نشد ممکن نیست هر قدر شما قوانین و مقررات مختلف وضع بکنید باز هم نتوانید بار مملکت را بمقصد برسانید (صحیح است) شما ملاحظه فرموده‌اید که چه فداکار بهار سر چه مسائل جزئی در دنیا اتفاق میافتد بنده يك مثالی عرض میکنم که بسیار امیدوار کننده است و آن عبارتست از همین جریانی که ما در ناراحتی کوچکی جنوب داشتیم در آنجا (یکی از نمایندگان - بفرمائید فارس) بله، حتی در ناحیه مخصوصی از فارس، بوی احمدی، در آنجا وقتی يك دسته کوچکی از سربازان ما دچار

حمله اشراش شدند معلوم شد که يك اشتباه کوچک تا کتیکي کرده‌اند، یعنی داخل يك دره‌ای شده‌اند بخيال آنکه آن دره امن هست وقتی اشرا را با نهار نزدیک شده‌اند و شروع به تیراندازی کرده‌اند يك عده‌ای سربازان ما تلفات دادند اشراش بمسافت همیشگی شروع کرده‌اند به قیه زدن یعنی داد و بیداد کردن که سربازان و افسران مادت و پایشان را کم بکنند و فرار بکنند. يك سرباز و يك افسر پایش را عقب نگاه داشت بطوریکه در يك جنگی که باید دو سه نفر تلفات داده شود از يك عده صد نفری قریب سی نفر در جایشهادت رسیدند (بزرگ جنگ - شش افسر شهادت رسیدند) ولی يك نفر عقب رفت، تا وقتی که اشرا هم متوجه شدند که اینها تسلیم شدنی نیستند و ممکن است کومک برایشان برسد آنها بکوهها عقب نشینی کردند از لحاظ نظامی ممکن است صحیح باشد یا صحیح می‌بود که این عده عقب نشینی بکنند ولی این فداکاری این عده البته بقیمت جان چند نفر از انبای وطن ما تمام شد بقیمت يك شکست موقتی تمام شد لیکن این فداکاری پشت اشرا را شکست و من همان روزها میشنیدم اردوستان فارسی خودم، گمان میکنم که آقای ابطحی اینجا تشریف دارند که شاهد عرایض من هستند که این فداکاری با این شکست پشت اشرا را شکست، یعنی احساس کردند که با این ارتش نمی‌توانند پنجه نرم بکنند و این ارتش نیست، بچه شهری نیست که بقول خودشان وقتی يك قیه ایلات را شنید جا خالی بکند. در تمام موارد همین طور است اگر ما اگر مجلس این دوره، اگر این دولت با دولتهای دیگر که به‌مدار این دولت خواهند آمد توفیق پیدا بکنند که بمردم و فاطبه مردم ایران این حس فداکاری را القاء بکنند شما يك جهش همگام بزرگی که ما حالا انجام داده‌اید انجام خواهید داد بنا بر این بنده لازم نمی‌دانم در مسائل دیگر که آقایان اظهار فرمودند عرایضی بکنم و وقت مجلس را بگیرم. در مورد فرهنگ و بهداشت و اقتصاد آقایان وزراء یادداشتهائی بنده داده‌اند و اگر بخوام یکی یکی عرض کنم وقتتان را خواهم گرفت اگر آقایان اجازه بفرمایند در موارد مختلف که لوايح مختلف به مجلس خواهد آمد و مخصوصاً ما در حدود ۶۰۰ و خرده‌ای لوايح قانونی داریم که ضمن يك ماده واحده‌ای تقدیم مجلس خواهیم کرد در آنوقت هم در کمیسیونها هم در مجلس فرصت زیادی خواهد بود که آقایان این مطالب را بررسی بفرمایند و علاوه بعد از آنهم شاید در حدود یکی دو ماه بعد بتوانند آقایان يك اطلاعاتی هم زاجع به بوجه بگیرند بنا بر این

فعلاً باین مطالب اجازه می‌خواهم بطور کلی جوان عرض کنم در مورد سدها فرمودید در مورد اراضی اطراف کویر فرمودید در مورد سدها باید عرض کنم سدها منحصراً اگر هم فریض بفرمائید در کرگان یا در آذربایجان یا در يك نقطه دیگری ساخته می‌شود بهر حال منحصر بآن منطقه نیست مال همه مملکت است با وصف این باید عرض کنم در مورد آذربایجان که آقایان فرمودند الان حضرتعالی شاید توجه فرموده‌اید که سدهای ارس ساخته می‌شود که در حدود ۱۰۰۰ میلیون تومان مخارجش هست این در کجاست؟ در مورد سد زرنه - رود الان مطالعه آنجا بيك کمپانی داده شده است که مطالعه بکنند و در برنامه چهارم ساخته خواهد شد با این راه بزرگی که در سراسر آذربایجان ساخته می‌شود در هیچ يك از نقاط نیست و همین راه فرعی مشرود هم در دست ساختمان است (مهندس والا - ولی خلخال راه ندارد) ولی همانطوری که خود آقایان توجه فرمودند و گمان می‌کنم جناب آقای منصور فرمودند که هیچ نقطه از مملکت متعلق بآن نقطه نیست فارس متعلق به آذربایجان است و آذربایجان متعلق بفارس است فارس آذربایجانی است و آذربایجانی اهل فارس است (صحیح است) بنا بر این نباید بفرمائید برای این نقطه بیشتر کار شده برای آن نقطه کمتر هر چه شده برای مملکت است اینجا باید يك مقدار از خودم دفاع کنم همچنین زاجع بيك دوست عزیزم که همکار سابق من بوده و الان هم همکار دوستی من هست بایستی تذکری عرض کنم که خدمات ایشان فراموش نشود در کار اصلاحات ارضی (صحیح است) البته کارهایی که عظیم هست بایستی مسلماً يك مقداری هم شدت عمل داشته باشد ولی بنده خيال میکنم کاری که انجام شد یعنی این برنامه مترقیانه اعلیحضرت همایون بيك کاری است که اگر احیاناً هم اشخاصی در راهش فدا شده باشند برای منافع عالیه مملکت ارزش دارد لکن می‌خواهم عرض کنم که خیلی سعی شده است و خیلی سعی کرده‌ایم که حتی منافع اشخاص هم پایمال نشود چه برسد باینکه خودشان از بین بروند شما بيك انقلاب باین بزرگی را که انجام دادید باید انتظار فدا شدن خیلی بیش از اینها را داشته باشید در اینکار بزرگ با احیاناً سخت گیریهای بیش از این باید می‌شد بنا بر این بنده از همکار سابقم و همینطور همکار فعلی خودمان که در دولت هست آقای دکتر ارسنجانی در اینجا قدر دانی میکنم ولی البته همکار فعلی خودم تیمسار ریاحی را هم تحسین میکنم ایشان مخصوصاً در مورد جلوگیری از تلف شدن محصول امسال خیلی زحمت کشیدند

(صالح است) ولی البته از انصاف نباید گذشت که در اکثر اسنجان با رستختی یا بدوش کشید و تنها بدوش کشیدن نیست به نتیجه هم رسانید در مورد سست آمدن دولت در بعضی موارد این آقایان بیاناتی فرمودند و بدولت ابرار گرفتند بنده عرض می کنم دولت که دعا می کند طوری عمل کرده است که حتی برای مخالفین خودش هم يك امنیتی بوجود آورده است. هیچوقت با شتابزدگی نمی تواند عمل بکند يك مثال کوچکی عرض بکنم بریزوز که این اتفاق بسیار تأثر آورقتل آن کودك اتفاق افتاده بود ما در دولت خیلی ناراحت بودیم همه آقایان ناراحت بودند و همه تحت تأثیر احساسات بسیار شدیدی بودند اگر زوری اطلاعات اولیه قضاوت می کردیم یا شتابزدگی می کردیم بسیار احتمال داشت که راه غیر واقع برویم و من خیلی ممنونم از آقای وزیر دادگستری و آقای وزیر کشور که خیلی زحمت کشیدند و حقایق را پیدا کردند و در دسترس محکمه مر بوطه قرار دادند مخصوصاً چندین شب تا راحتی کشیدند تا اینکه آقای وزیر دادگستری تمام جریان اطلاعات ما را تغییر دادند همچنین شهربانی خیلی زحمت کشید و من الان تشکرش را اینجا عرض می کنم همچنین آقای وزیر کشور بهر صورت در این نوع قضاوتها نمی شود عجله کرد و نباید عجله کرد و من يك اعتقادی علاوه بر این دارم و آن اینست که قضاوت مردم هرگز غلط نیست دولت در حدود يك مقرراتی يك وظایفی دارد و باید آن مقررات را با کمال خرسندی و با کمال متانت اجرا بکند و وظایف خود را در کار آن مقررات بانجام برساند اما مردم ایران هرگز اشتباه نمی کنند قضاوت مردم خارج از کار مقررات است. و حقیقت بنده می خواهم عرض بکنم که مردم ایران بین تمام ملل جهان يك خصیصه مخصوص بخودشان دارند و آن اینست که قضاوت دسته جمعی مردم اشتباه نیست حتی در مسائل خصوصی هر جور من را قضاوت کردند بهمان صورت هستم باین جهت من معتقدم در ایران صمیمیت، صداقت اصالت در هدف يك امر مسلمی است من در قسمت های مختلف که خدمت کردم مکرر در مکرر این تجربه را حاصل کردم که قضاوت مردم اشتباه نیست بنده فکر می کنم که احساسات نماینده محترم مخالف دولت مقدار زیادی روی قضاوت خود ایشان یا شاید قضاوت عمومی بوده اما وظیفه دولت است که خیلی آرام خیلی با متانت بدون عجله آن مقداری را که میباید عمل بکند در کار مخصوصی که دولت محصور شده است عمل بکند بنابراین بنده در این زمینه بیشتر عرض نمی کنم اما در مورد خودم بگبار دیگر عرض می کنم هیچوقت دوستی ها

دشمنی ها و خصوصیات شخصی خودم را در کار در نظر ندارم و امیدوارم که هر گز هم در کار دخالت ندهم (انشاء الله) راجع به شورای دانشگاه بنده خواهش می کنم جناب آقای وزیر فرهنگ توضیحاتی به جناب آقای دکتر شفیع امین بفرمایند اظهار لطفی که از طرف یکی از کارگران محترم شد بسیار سپاسگزارم اینجا اسم نمی برم میباید حمل بر ظاهر بشود اظهار لطفی دارم از یکی از بانوان محترم شکر گزارم اظهار لطفی دارم از یکی از منفردین باز هم شکر گزارم راجع به سد طالقان در اینجا باید يك توضیحی عرض کنم و آن اینست که برای حوزه قزوین يك برنامه عمیقی هست چنانکه جنابعالی می دانید آنهم عبارت است استفاده از برق سفید رود برای کشیدن آبهای زیر زمینی بنابراین باید این حساب شود که سد طالقان بیشتر مفید است یا استفاده از آن برق و آن آب بهر صورت در این زمینه زیاد عجله نفرمائید (دکتر المونی- باید مطالعه شود) و حتی در زمان اعلیحضرت فقید هم مطالعه شده (یکی از نمایندگان - ۳۰ سال است این برنامه دولتهاست) راجع به راههای فرعی یادداشتی دارم که این را باز عرض خواهم کرد بهر حال بیشتر از این عرضی نمی کنم امیدوارم هر وقت جناب آقای رئیس محترم مصلحت دیدند به برنامه دولت اظهار رأی بفرمائید

رئیس- پیشنهاد کفایت مذاکرات شده است قرائت می شود.

(شرح ذیل خوانده شد)

جناب آقای مهندس ریاضی رئیس پیشنهاد کفایت مذاکرات مینماید. مهندس والا رئیس آقای مهندس والا بفرمائید

مهندس والا- بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات را جلسه قبل تقدیم کردم ولی روی توصیه ای که جناب آقای رئیس فرمودند و همچنین نظر جناب آقای نخست وزیر بود که نمایندگان طبقات مختلف در برنامه دولت اظهاراتی بفرمایند و اگر امروز بنده توضیحی عرض می کنم، البته می دانم همه آقایان خسته شده اند و شاید مذاکرات به مرحله نهایش رسیده و همانطور که جناب آقای نخست وزیر رأی نمایندگان محترم را خواسته اند دیگر بحثی در این زمینه شاید لازم نباشد بنده خودم شخصاً نظر هائی داشتم راجع به حوزه انتخابیه ام راجع به خلخال همینطور که جناب آقای زهتاب فرمودند خوب بود برای جناب آقای نخست وزیر فرصتی پیدا میشود و از مناطق مختلف باز دید میفرمودید و احتیاجات هر محل را می دیدید و

به بعضی جاها که واقفاً محروم مانده اند توجه بیشتری مبذول میفرمودید دلیل بنده برای کفایت مذاکرات از این جهت است که ای کاش این تحولی که در امور مهمه مملکتی موجود است در مجلس هم این تحول بوجود می آمد که نمایندگان صرفاً مطالب خودشان را بعنوان گفتار یا بعنوان کسب شهرت بیان نمی کردند ای کاش ما هم بنوبه خودمان در ارشاد دولت ها، تنظیم برنامه ها در رسیدن به هدفهای عالی شاهنشاه و مردم سهیم می شدیم و ما هم در این راه همکاری خودمان را بعنوان عضو خانواده بمنتهای صمیمیت نشان میدادیم بنده تقاضا دارم که این پیشنهاد مورد موافقت قرار گیرد و آقایان به کفایت مذاکرات رأی بدهند که دولت بتواند رأی اعتماد بگیرد.

رئیس- آقای پروین بعنوان مخالف صحبت می کنند.

پروین- آقایان بنده بیشتر از ۶ یا ۷ دقیقه عرض نمیکنم زیرا که بنده يك دوستی داشتم که او وقتی مصائب را میسرمد يك مصیبت هم می گفت مصیبت استماع است یعنی انسان مجبور باشد بنشیند و اجبار حرفه را بشنود بنده امیدوارم که این قضیبت استماع را برای آقایان همگاران محترم بخصوص جناب آقای نخست وزیر فراهم نکنم اینکه بعنوان مخالف بنده پیشنهاد دادم برای این بود که در شماره ۸۱ اسم نوشته بودم و نوبت بمن نمیرسید بنده آئیننامه راهواره مطالعه می کنم در ماده ۸۰ دیدم که مخالف میتواند ۵ یا ۶ دقیقه حرف بزند بنابراین مخالفت با کفایت مذاکرات کردم تا اینکه موافقت خودم را با برنامه دولت (خنبد نمایندگان) بطور اختصار با اطلاع آقایان برسانم.

رئیس- آقای پروین خواهش می کنم اگر مخالفتی با کفایت مذاکرات دارید بفرمائید.

پروین- بنده همین را وسیله قرار دادم میخواستم به آقایان عرض کنم که آقایان این برنامه دولت است که در دست من است خیلی مختصر نوشته شده است اینجا صحبت هائی که بعنوان موافق و مخالف شد بیانات مفصلی بود که مربوط به مخالفت هم نبود زیرا ممتمی برای این بود اگر میخواستند برای هر يك از موادی که اینجا نوشته شده منشی های زبردستی آقای نخست وزیر دارند که می توانستند خیلی بیشتر بنویسند این موافقت برای این است که خیلی مختصر است فقط خواهش می کنم که این مختصر را یعنی این هدف را اجرا کنند ما امروز

بشپتیبانی دولت را با کمال بصیرت و بینائی به آنچه جناب آقای منصور که ستاره درخشان مجلس است فرمودند می کنیم و امیدوارم این ستاره درخشان که راهبر اکثریت است راهنمای اقلیت هم بشود (نمایندگان - اقلیت نداریم) در این هنگام بعراض خودم خانم میدم (احسنت) آقایانی که راجع به آذربایجان مذاکره کردند بنده متأسف شدم ماهمه یکی هستم مایک برنامه داریم و اینکه موافقت با دولت می کنیم برای این است که هدف ما همان مواد ششگانه است که ملت ایران پذیرفته است ما امروز بدولت رأی اعتماد میدهم و امیدواریم با این برنامه مملکت رو به ترقی و نجات برود.

رئیس- آقای نکوزاد بعنوان موافق بفرمائید.

نکوزاد- بنام یزدان پاك البته بنده این افتخار می خواستم نصیب بشود که در اطراف برنامه دولت جناب آقای علم بعنوان موافق عراضی بجمع همکاران محترم برسانم لکن چون این فرصت حاصل نشد و نفر هشتمی بودم که در این قسمت نام نویسی کرده بودم اکنون بعنوان موافق کفایت مذاکرات بنده ناچارم دوسه دقیقه عراض خود را بعرضتان برسانم بنده استعفا می کنم از ریاست محترم مجلس شورای ملی که این فرصت را به بنده بدهند که در جلسه آینده مجلس قبل از دستور عراضی را که دارم به سمع نمایندگان محترم برسانم بنده مختصراً عرض می کنم از این نظر با دولت جناب آقای علم موافق هستم که می دانم مجری دستورات شاهنشاه عظیم الشان ما هستند و چون شاهنشاه را سبیل استقلال کشور و سر بقای کشور میدانم شاهنشاه خردمند و عدالت گستر نه يك شاهنشاه مستبد که موجبات ایجاد يك سازمانی غیر مفیدی را فراهم بکنند این شاهنشاه شاهنشاهی است که بفکر این ملت هستند بنده میدانم که بیشتر از فرد فرد ما دلسوزی بحال جامعه دارند اینست که بنده معتقد باین دولت هستم و بشپتیبان این دولت هستم و قطعی است که رأی موافق خواهم داد اما استعفا دارم چون شاهنشاه انقلاب سفید را بوجود آورده اند استعفا بکنم همان هم آهنگی که فرمودید در دستگاهها بوجود بیاید تا آن انقلاب در تمام شون کشور دوشادوش پیش برود.

رئیس- خانم مذاکرات را اعلام می کنم- رأی می گیریم به پیشنهاد کفایت مذاکرات خانها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۵- اخذ رأی و ابراز اعتماد بدولت آقای علم نخست وزیر رئیس- حالا بدولت رأی اعتماد گرفته میشود آقایان

مواقفین ورقه سفید با اسپر باروی کارتهائی که دارند خواهند داد، مخالف هم ورقه کبود. هر کس رأی بدون اسم بدهد ممتنع محسوب خواهد شد.

(اسامی نمایندگان برتیب زایل بوسیله منشی اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: عنایت اله نصیری - جعفر ابطحی - غلامرضا ایلخان - دکتر خسرو مهدی زایدین العابدین آقامیر ارسنجانی - علی اکبر صفی پور - دکتر مهندس ناصر بهبودی - ملک زاده آملی - دکتر بزرگان پناه - امان اله ریگی - دکتر خطیبی - مهندس افراسیاب کیا - امامعلی حبیبی - مهندس بهمن آراسته - دکتر غلامرضا مبین - مصیب حکیمیان - دکتر جواد سعید - دکتر هادی هدایتی - فتح اله مافی - دکتر محمد رضوانی - مهندس معینی - تقی زند - مصطفوی نائینی - پاینده - مهندس بهمن عطائی - دکتر حنیفه رضائی - محمد باقر بوشهری - دکتر مصطفی الموتی - دکتر عبدالرضا عدل طباطبائی - مهندس حیدر علی ارفع - دکتر تقی صاحب قلم - رضامجد - سیدعلی صائب محمد حسین حکمت یزدی - حسن میرافضل - حسینعلی هیراد - دکتر ناصر یگانه - میراشرف متولی باشی - دکتر رهنوردی - دکتر جواد مهدب - عزت اله اوزار - عباس روستا - محمد علی محدث زاده - طالب زاده رودسری - بدر صالحیان - غلام نیاکان - مهندس پروشانی - غلامحسین فخر طباطبائی - ولی فراچورلو - کاظم کورس - دکتر علی اکبر حکیم شوشتری - کریم اهری - صدری کیوان - رحیم زهتاب فرد - اکبر امیر احمدی - حیدر صائبی - دکتر باقر عاملی - بانو شوکت ملک جهانبانی - باقر یزند - دکتر عبدالعلی امامی خوئی - ابوالحسن احتشامی - کریم طهماسبی - مهدی یعقوب تهرانی - رحمت اله فهیمی - دکتر رشتی - حسنعلی منصور - محمد علی مرتضوی - محسن موقر - صادق احمدی - نادر ادیب سمعی - امیر حسین فولادوند - بانو دکتر فرخ روپارسای - ابوالفضل اقبالی - امیرعلی سیقی - علی مرادی - دکتر ضیاءالدین شادمان - دکتر سعید حکمت - محسن خواجه نوری - امام مردوخ - دکتر امین غنی - محمد باقر نیری - احمد حق شناس - عبدالمجید موسوی - مهندس اسمعیل معینی زندی - دکتر قدرت اله موثقی - دکتر رضانجمی - صفر لفظی - ابوالقاسم پاکذات - منوچهر سعیدوزیری - دکتر محمدحسین اسدی - محمد دهیم - دکتر مرتضی قلی کیان - دکتر منوچهر کلالی - ناصر کنگرلو - مهندس حسن صائبی -

دکتر محمد باقری یزدی - سید محمد میر هادی - مهندس عبدالله ریاضی - مهندس مهدی مالک - امیر نصرت بالاخانلو - محمود

نکوزاد - قاسم مرادی - رامبد - مهندس فیروز عدلی - علی اکبر رهبر - مهندس هوشنگ کمانگر - مهدی شیخ الاسلامی - مهندس اسمعیل جلالی - مهندس برومند - منوچهر پزشکی - ابوالفضل حازقی - ابوالفضل سلیمانی کاشانی - مهندس غلامرضا آصفی - حسنعلی زرگر زاده حاجی باغلو - ابراهیم کسرائی - دکتر محمدسسام - مهندس زرآور - مهندس عباس اسدی سمیح - دکتر محمدعلی فراگزلو - دکتر محسن صالحی - مجید محسنی - مهر - حسام الدین رضوی - صالح شاخوئی - کهزاد البرزی - مهندس مجید عدل - دکتر فریدون معتمد وزیری - مهندس علیرضا رباغی - جمشید کشفی - دکتر مجتبی جعفری - بانو دکتر مهرا انگیز دولتشاهی - حسین شکینا نوری - اصغر باغ میشه - مهندس غلامرضا زنجانچی - مهندس پرویز بهبودی - مسعود جهانگیری - سلطانعلی ذبیحی سلطان احمدی - دکتر سیف اله وحیدنیا - فضل اله پروین - محمود روحانی - مهندس فضل اله جلالی نوری - دکتر مظفر زعفرانلو - دکتر محمود ضیائی - محمد علی کلانتر هرزی - مهندس اسمعیل انصاری - احمد یغمائی کیهان - سرلشکر فضل اله همایونی - دکتر سامی راد - جهانگیر سرتیب پور - مهندس عباس اخوان - جواد موسوی کبیری - محمد رضا نامنی - مهندس یحیی مجتهدی - ملکشاه ظفر - مکی فیصلی - حسن حسینی - عین اله پور ادبی - حسین معتمدی - میرزا ختائی قلعه جوقی - ابوالفتح جهانشاهی - دکتر علی مدنی - عبدالمجید بختیار بختیارها - رسول پرویزی - عبدالحسین طباطبائی - حسن ضابطی طرفی - میر اسدالله موسوی ما کوئی - حسن تبریزی - بانو نیره ابتهاج سمعی - دکتر علی پورهایمی - غلامرضا بهادری - بانو حاجز تربیت - دکتر غلامرضا عدل - مهندس صدقیانی - دکتر همایون فریود - سواک ساکینیان - حاجعلی رجائی - عبدالوهاب امینی خراجی - مهندس الی - ویلهلم ویلیام ابراهیمی - امان الله اولیاء - دکتر ملک منصور اسفندیاری - حسن شفیع پور کرمانی - محمد علی نوبخش - محمدعلی آموزگار - عیسی مبارکی - دکتر شفیع امین - دکتر عباس حاتم - ایرج مهرزاد - محمود توسلی - علی کمالوند - هاشم جاوید - دکتر مصباح زاده - فلیکس آقایان - بانو نزهت نفیسی - محمدحسین نارویی - دکتر اسفندیار یگانگی

(پس از شماره آراء ۱۸۱ ورقه سفید موافق و دو ورقه سفید بی اسم شمرده شد)

رئیس - مجلس شورای ملی با توجه به برنامه دولت با ۱۸۱ رأی از ۱۸۳ نفر تقریباً با اتفاق بدولت جناب آقای

علم ابراز رأی اعتماد کرد (مبارک است)

اسامی موافقین - بانوان و آقایان: دکتر ضیاءالدین شادمان - ولی فراچورلو - دکتر ضیائی - دکتر مجتبی جعفری - دکتر محسن صالحی - مهندس علی برومند - امان الله اولیاء - مهندس مجتهدی - ملکشاه ظفر - محسن موقر - دکتر قدرت الله موثقی - سرلشکر همایونی - امیرعلی سیفی - محمد رضا نامنی - مهندس علیرضا رباحی - مهندس پروشانی - زهتاب فرد - سرتیب پور - کلانتر هرزی - علی مرادی - محدث زاده - اوزار - علی اکبر رهبر - قاسم مرادی - رضا مجد - دکتر رهنوردی - طالب زاده رودسری - مهندس اسمعیل جلالی - حازقی - پاکذات - پاینده - سعید وزیری - شیخ الاسلامی - دکتر سام - مهندس کمانگر - صالح شاخوئی - مهندس زرآور - مجید محسنی - اصغر باغ میشه - حسین شکینا نوری - مهندس کیا - دکتر جواد سعید - حسن تبریزی - کاظم کورس - دکتر رضوانی - دکتر تقی صاحب قلم - کسرائی - مهندس امیر قاسم معینی - دکتر منوچهر کلالی - دکتر عبدالرضا عدل طباطبائی - محمدحسین حکمت یزدی - میراشرف متولی باشی - دکتر باقری یزدی - رامبد - سرلشکر محمود نکوزاد - سلیمانی کاشانی - بانو هاجر تربیت - ایرج مهرزاد - مهندس فیروز عدلی - عباس روستا - منوچهر معینی زند - فتح اله مافی - حیدر صائبی - کریم اهری - دکتر شفیع امین - مهندس حیدر علی ارفع - بانو دکتر فرخ روپارسای - دکتر محمدحسین اعتمادی - مهندس زنجانچی - دکتر باقر عاملی - دکتر مظفر زعفرانلو - مهندس عباس اخوان - مکی فیصلی - دهیم - صفی پور - دکتر معتمد وزیری - محمدعلی آموزگار - مصطفوی نائینی - دکتر بزرگان پناه - دکتر هدایتی سیدعلی صائب - محسن خواجه نوری - فضل اله پروین - مهندس مالک - دکتر اسدی - عبدالحسین طباطبائی - سید محمود توسلی - دکتر وحیدنیا - کهزاد البرزی - غلامرضا بهادری - مهندس جلالی نوری - مسعود جهانگیری - باقر یزند - محمود روحانی - حسن حسینی - جواد موسوی کبیری - امام مردوخ - عبدالمجید موسوی - صفر لفظی - مهندس صائبی - دکتر ملک منصور اسفندیاری - دکتر سامی راد - مهندس پرویز بهبودی - حسام الدین رضوی - حسین معتمدی - رسول پرویزی - ابوالفتح جهانشاهی - دکتر علی مدنی - حسن ضابطی طرفی - مهندس صدقیانی - دکتر سعید حکمت - زرگر زاده حاجی باغلو -

فلیکس آقایان - دکتر اسفندیار یگانگی - بانو نیره ابتهاج سمعی - صدری کیوان - دکتر پورهایمی - هاشم جاوید - ابوالحسن احتشامی - نصیری - دکتر عباس حاتم - ناصر کنگرلو - مهندس بهمن عطائی - میرزا ختائی قلعه جوقی - حسن میرافضل - دکتر فریود - نادر ادیب سمعی - فولادوند - ویلهلم ویلیام ابراهیمی - امینی خراجی - محمدعلی نوبخش - شفیع پور کرمانی - موسوی ما کوئی - کریم طهماسبی - دکتر مصباح زاده - احمد حق شناس - مهندس مجید عدل - حسنعلی منصور - دکتر مهندس ناصر بهبودی - بانو شوکت ملک جهانبانی - جمشید کشفی - مهندس غلامرضا آصفی - محمد باقر بوشهری - دکتر مرتضی قلی کیان - دکتر فراگزلو - غلامرضا ایلخان - ملک زاده آملی - سلطانعلی ذبیحی سلطان احمدی - حسینعلی هیراد - تقی زند - مهندس آراسته - علی رجائی - بانو نزهت نفیسی - دکتر ناصر یگانه - دکتر علی اکبر حکیم شوشتری - سید محمد باقر نیری - عبدالمجید بختیار بختیارها - رحمت الله فهیمی - مهدی یعقوب تهرانی - نارویی - دکتر امامی خوئی - عیسی مبارکی - سید محمد میر هادی - امان الله ریگی -

بدر صالحیان - دکتر مهدی زاده - دکتر الموتی - اکبر امیر احمدی - محمد علی مرتضوی - جعفر انطقی - ابوالفضل اقبالی - زین العابدین آقامیر ارسنجانی - صادق احمدی - عبدالله پورادبی - سرتیب مصیب حکیمیان - دکتر رضا نجمی - مهندس اسمعیل انصاری - علی کمالوند - مهندس عبدالله ریاضی

ورقه سفید بی اسم علامت امتناع - دو برنگ رئیس - آقای نخست وزیر - از ابراز اعتمادی که نمایندگان محترم به برنامه دولت و دولت فرمودند صمیمانه متشکریم این برنامه در حقیقت برنامه ای است که مورد توجه همه آقایان هفت امیدوارم که دولت در آینده که با مجلس همکاری میکند رؤسفا باشد (انشاء الله)

تعیین موقع و دستور جلسه بند - ششم جلسه رئیس - جلسه را ختم میکنیم روز سه شنبه ساعت نه صبح جلسه خصوصی خواهیم داشت (مجلس دو ساعت و ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی